

bONUM PUBLICUM

NATO 20

06 20 ÉVE A NATO-BAN
– Interjú Sztáray Péter
államtitkárral

20 ÚJ SZERVEZETI EGYSÉGEK
ÉS VEZETŐK AZ NKE-N

53 LUDOVIKÁS ÉLETUTAK:
EÖRDÖGH TIBOR
SZÁZADOS

A könyv azt mutatja be, hogy az Alkotmány 1989-es reformját követően az Alkotmánybíróság milyen értelmezést tulajdonított a szociális jogokról szóló alkotmányi rendelkezéseknek, és hogyan értelmezte az Alaptörvény szociális töltetű rendelkezéseit 2012-től. Haszonnal forgathatják tudományos kutatók, gyakorlati szakemberek és mindazok, akik eligazodást keresnek a szociális jogok alkotmánybírási esetjogának útvesztőiben.

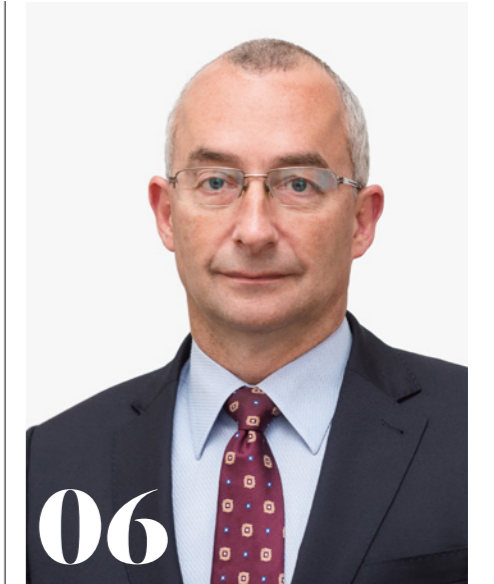

A könyv elektronikus formában ingyenesen letölthető az alábbi QR-kódon elérhető linken:

A kötet a Dialóg Campus Kiadó és a Wolters Kluwer gondozásában jelent meg.

26
A Magyar Honvédség jelene és jövője – az NKE-n tartott előadást Benkő Tibor honvédelmi miniszter

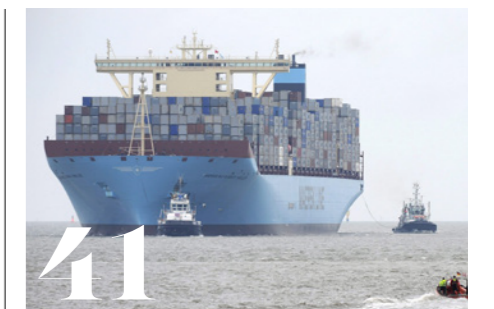
06
A NATO keleti kapunyitása – interjú Sztáray Péterrel

12
Együttműködési megállapodást kötött a Magyar ENSZ Társasággal a Nemzeti Közszolgálati Egyetem

35
„Továbbra is aktívnak kell maradni” – interjú Imre Miklóssal

41
Geopolitika és világkereskedelem nyolc tézisben

TARTALOM 2019. MÁRCIUS

02	MOZAIK	20	ÚJ SZERVEZETI EGYSÉGEK ÉS ÚJ VEZETŐK AZ NKE-N	38	A KÖZIGAZGATÁSNAK IS KÖVETNIE KELL A TRENDEKET – INTERJÚ BUDAI BALÁZZSAL
06	A NATO KELETI KAPUNYITÁSA – INTERJÚ SZTÁRAY PÉTERREL	23	A DIGITALIZÁCIÓ NAGYBAN SEGÍTHETI A NYOMOZÓMUNKÁT IS – INTERJÚ MAILIS PUKONENNEL	41	GEOPOLITIKA ÉS VILÁGKERESKEDELEM NYOLC TÉZISBEN – MARTONYI JÁNOS VOLT KÜLÜGYMINISZTER
11	OROSZORSZÁG A VALÓSÁGBAN	26	A MAGYAR HONVÉDSÉG JELENE ÉS JÖVŐJE	44	EGYÜTT EGY JOBB INTERNETÉRT!
12	EGYÜTTMŰKÖDÉS A MAGYAR ENSZ TÁRSASÁGGAL	29	VERSENGŐ NUKLEÁRIS HATALMAK	47	„NEM ENGEDÜNK A '48-BÓL'”
14	INTEGRITÁS TANÁCSADÓK KAPTAK OKLEVELET	32	VÍZMINŐSÉGI KÁRELHÁRÍTÁS HAZÁNKBAN	50	ÁTALAKULÓBAN AFRIKA SZARVA
16	AZ NKE-N TARTOTT ELŐADÁST A MELKITA PÁTRIÁRKA	35	„TOVÁBBRA IS AKTÍVNAK KELL MARADNI” – INTERJÚ IMRE MIKLÓSSAL	53	LUDOVIKÁS ÉLETUTAK: EÖRDÖGH TIBOR SZÁZADOS
18	VIDÉKBIZTONSÁG ÉS VERSENYKÉPESSÉG	56	AJÁNLÓ		

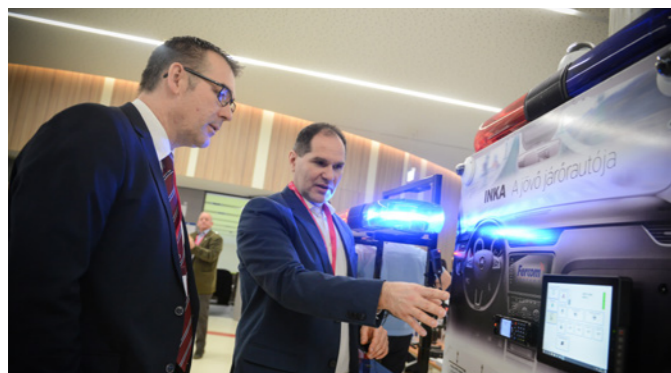

Felújítják a Ludovika Szárnyépületet

Újabb eleme valósulhat meg a Ludovika Campus-beruházásnak, miután a Nemzeti Közszolgálati Egyetem szerződést kötött a Ludovika Főépület mellett található szárnyépület belső felújítására a ZÁÉV Zrt. generálkivitelezővel. A korábban a Vendéglátóipari és Humán Szakképzési Centrum által használt, középiskolai tantermeket tartalmazó épületben az egyetem oktatási és irodai funkciókat alakít ki. A kivitelezés során megtörténik a műemlék épület teljes belső átalakítása, az elavult gépészeti rendszerek teljes körű korszerűsítése, valamint az informatikai hálózat kialakítása. A felújított épületbe költözhetnek be, várhatóan az év végéig az intézmény Ménesi úti campusán dolgozó egyetemi polgárok, akik a 2019/2020-as tanév második szemeszterére teljes egészében birtokba vehetik a szárnyépületet.

Biztonságpiac 2019

„A Nemzeti Közszolgálati Egyetem rendészeti képzései közül a biztonság szakirány nagyon sokat fejlődött az elmúlt években, és egyfajta sikertörténetnek is nevezhető” – hangzott el az intézményben már második alkalommal megrendezett Biztonságpiac című konferencián és kiállításon. A február végi

szakmai rendezvényen a belügyi és a honvédelmi tárca, a rendőrség, a katasztrófavédelem, valamint a magánbiztonsági ágazat vezetői és döntéshozói elemezték hazánk biztonságának aktuális helyzetét és a legfontosabb szakmai trendeket. Az eseményen Szabó István, a honvédelmi tárca államtitkára hangsúlyozta, hogy a biztonság egyik legfontosabb záloga az erős Magyar Honvédség, amelynek megfelelő működéséhez jól felszerelt, kiképzett, motivált katonákra és az őket támogató háterszagra van szükség. Koltay András köszöntőjében arról szólt, hogy az egyetem honvédelmi és rendészeti képzései ugyan monopolhelyzetben vannak a felsőoktatásban, de az igények szerint ezeket is folyamatosan modernizálni, bővíteni kell. „A nálunk végzett hallgatók a magyar állam fennmaradásának és működtetésének fontos pillérei” – hangsúlyozta az egyetem rektora. Christián László ezredes, az RTK Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszékének vezetője elmondta, hogy az elmúlt hat évben számos együttműködést alakítottak ki a magánbiztonsági piac szereplőivel.

Túl az első X-en

„Az olyan jogok, mint a választójog, a véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezéshez való jog mind a nyugati civilizáció alapköveinek számítanak” – mondta Koltay András rektor a Túl az X-en – Tehetsz a jövődért, válassz elnevezésű vetélkedő országos döntőjében, amelynek a Nemzeti Közszolgálati Egyetem adott otthont. Az eseményen tizenkét középiskolai csapat mérhette össze tudását. A szervezők ezzel is szeretnék elérni, hogy a fiatalok aktívabban vegyenek részt a választásokon. „Az idei, immáron negyedik alkalommal megrendezett vetélkedő az uniós választások jegyében zajlik” – hangsúlyozta a Nemzeti Választási Iroda elnöke. Pálffy Ilona elmondta, hogy tapasztalatuk szerint az első szavazó fiatalok általában passzívak a választások idején, ezért is találták ki ezt a vetélkedőt. A versenyen az első két helyet a budapesti Eötvös József Gimnázium csapatai szerezték meg, míg a harmadik helyen a szintén fővárosi Bornemisza Péter Gimnázium diákjai végeztek. A győztes csapat teljes osztálya elutazhat az Euroscola-játékokra Strasbourgba, az Európai Parlament székhelyére.

Erasmus+ Partner Expo

Több mint tizenöt partneregyetem képzési programjaival ismerkedhettek meg az immáron harmadik alkalommal megrendezett Erasmus+ Partner Expo résztvevői. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Orczy Úti Kollégiumában tartott rendezvényen az intézmény több volt erasmusos diákja és külföldi hallgatója is megosztotta tapasztalatait az érdeklődőkkel. A látogatók – köztük számos alap- és mesterszakos hallgató – első kézből szerezhettek információt az NKE partnerintézményeiről, a külföldi tanulmányi lehetőségekről, a nemzetközi szakmai gyakorlat előnyeiről, illetve az adott partnerországról.

Elsőéves tisztjelöltek tettek esküt

Az NKE elsőéves rendészeti és katasztrófavédelmi szakos hallgatói is esküt tettek februárban. A Rendészettudományi Kar rendőrtisztjelöltjeit az Országos Rendőr-főkapitányság Teve utcai székházában tartott ünnepségen köszöntötte Pozsgai Zsolt r. vezérőrnagy. Az Országos Rendőr-főkapitányság személyügyi országos rendőrfőkapitány-helyettese elmondta, hogy a rendőri hivatás alázatot, a polgárok önzetlen szolgálatát jelenti, és elkötelezettséget követel a jogsértőkkel szembeni fellépés során. Az NKE Katasztrófavédelmi Intézetének tíz első évfolyamos, nappali munkarendben tanuló tisztjelöltje is ünnepélyes fogadalmat tett februárban a Katasztrófavédelmi Oktatási

Központban. A rendezvényen Papp Károly rendőr altábornagy ünnepi köszöntőjében arra emlékeztetett, hogy a tavalyi év a katasztrófavédelem számára is új feladatokat hozott, amelyek megvalósításához jól képzett, elkötelezett, megfelelő reagálóképességgel rendelkező személyi állomány szükséges. Tisztjelölti esküt tettek az NKE pénzügyőr hallgatói is, akiket Vankó László pénzügyőr dandártábornok köszöntött. A NAV bünyügyi főigazgatója elmondta, hogy az egyetemen megszerzhető naprakész ismeretek, a pszichikai és a fizikai felkészültség mellett a tudásbővítés igénye is alapkövetelménynek számít a szervezetnél.

Elkészült a digitális hálózatkutatói stratégia

A hálózatkutatói módszerek alkalmazásának egyre nagyobb szerepe van a közigazgatás fejlesztésében is – hangzott el a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen tartott szakmai rendezvényen, ahol a nemrég elkészült digitális hálózatkutatói stratégia fontosabb elemeit ismertették a szakemberek. A Digitális Jólét Program (DJP) célkitűzéseivel összhangban több mint egy éve zajlik az egyetemen kutatómunka, amely a hálózatkutatói módszereinek alkalmazhatóságát vizsgálja különböző esettanulmányok készítésével. Gál András Levente, a DJP szakmai vezetője szerint az NKE-n létrejött kutatóműhely munkája alátámasztotta a hálózatkutatói jelentőségét a közigazgatás digitalizációjában. Hozzátette, hogy a stratégia megalkotása után szeretnék megvizsgálni az egyes közigazgatási szervek formális és informális működésének hálózati jellegzetességeit. A kutatás eddigi eredményeiről egy mindenki számára elérhető kiadvány is megjelenik majd a következő hónapokban.

Biztonságpolitikai kihívások az euroatlanti térségben

Magyarország NATO-hoz való csatlakozásának háttéréről is kaphattak információkat azok az érdeklődők, akik részt vettek a Nemzetközi és Európai Szalon rendezvénysorozat eseményén, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, valamint a Nemzetközi és Európai Szakkollégium közös rendezvényén Sztáray Péter, a Külgazdasági és Külügyminisztérium biztonságpolitikáért felelős államtitkára és Szenes Zoltán, a Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék professzora fogalmazta meg a véleményét a témában. Sztáray Péter szerint ez a húsz évvel ezelőtti nap az egyik legfontosabb esemény volt Magyarország történelmében. Szenes Zoltán elmondta, hogy Magyarország egyáltalán nem tekinthető potyautasnak a NATO-ban, hiszen a költségek, a befizetések, a vállalások, az elköteleződések és a képességek szempontjából is jól teljesít hazánk. „A NATO-missziókban 900-1000 katonánk vesz részt” – emelte ki a professzor, aki szerint a magyar katonák megítélése rendkívül jó a NATO-n belül is. Sztáray Péterrel készült interjúnkat lapunk 6-10. oldalán olvashatják.

Százéves a katonai térképészet

Térképészeti, tereptani és földrajzi versenyt szervezett a magyar katonai térképészet napja alkalmából az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar. Az MH Geoinformációs Szolgálat főépületében tartott vetélkedőn tizenegy csapat mérte össze tudását. A rendezvényen az NKE HHK „Gulyásék” elnevezésű csapata végzett az első helyen. A Filip Dominik, Krupp István, Mézes Viktória, Szabó Roland és Varga Viktória alkotta team a GDI Magyarország Kft. felajánlásával térítésmentesen vehet részt a cég által szervezett térinformatikai tanfolyamon. A második és a harmadik helyet is a HHK egy-egy csapata szerezte meg.

Együttműködési megállapodás az NKE és Józsefváros között

A Józsefvárosi Önkormányzat és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a felsőoktatási intézmény működésének megkezdése óta szoros együttműködésben dolgozik azon, hogy egy olyan oktatási centrum jöjjön létre, amely jól illeszkedik a kerület kulturális és gazdasági életébe is. A Ludovika Campus mára hazánk egyik legmodernebb és legszebb egyetemi létesítményévé vált, és aktív szerepet vállal Józsefváros közösségi és sportéletének alakításában. Az önkormányzat és az egyetem az eddigi együttműködésen túl még szélesebb körű megállapodásról döntött, amelyet Sára Botond, Józsefváros polgármestere

és Koltay András, az egyetem rektora írt alá. Az NKE továbbra is közreműködik a józsefvárosi lakosok egészségmegőrzésre irányuló tevékenységének ösztönzésében, ezért kedvezményes sportolási lehetőséget biztosít a kerület állandó lakóimel rendelkező lakóinak, valamint a Józsefváros érdekében működő egyes testületek, szervezetek tagjainak, foglalkoztatottjainak a Ludovika Aréna uszodájában. Emellett önkormányzati finanszírozásból ingyenes úszásoktatáson vehetnek részt a józsefvárosi óvodák nagcsoportosai, ehhez az egyetem kedvezményesen bocsátja rendelkezésre uszodáját és annak tanmedencéjét.

A NATO keleti kapunyitása

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: KKM ARCHÍVUM

A rendszerváltozást és a Varsói Szerződésből való kilépést követően az újonnan megalakult Antall-kormány komoly döntések előtt állt. Az egyik ilyen az ország biztonságának garantálása volt, amelyhez az egyetlen biztos utat a NATO-hoz való csatlakozás jelentette. Az esemény huszadik évfordulójának apropóján Sztáray Péterrel, a Külgazdasági és Külügyminisztérium biztonságpolitikáért felelős államtitkárával beszélgettünk, aki több éven át képviselte Magyarországot a katonai szövetségben.

○ A Varsói Szerződést, amely a szocialista országok politikai-védelmi szövetsége volt, a NATO-val szemben hozták létre, a Szovjetunió javaslatára. 1991. április 1-jén hivatalosan is felbomlott a szervezet. Hogyan zajlott ez a folyamat, illetve milyen szerepe volt ebben az Antall-kormánynak?

Sztáray Péter: Ahhoz képest, hogy milyen erős szervezetnek tűnt a Varsói Szerződés, rendkívül gyorsan és egyszerűen zajlott a felbomlása. Magyarországnak kiemelkedő szerepe volt ebben azáltal, hogy Antall József miniszterelnök a többi országot is meglepve kezdeményezte a szervezet feloszlását. Ilyen értelemben tehát élen jártunk a folyamatban, de természetesen volt ennek

előzménye is. Ilyen volt, amikor Orbán Viktor Nagy Imre újratemelésén elmondta, hogy feltétlenül szükséges a szovjet csapatok távoztatása Magyarországról. A Varsói Szerződés felbomlása látszólag létrehozott egyfajta biztonsági vákuumot, de addigra már eldőlt, hogy az új külpolitikai prioritások egyik fontos pillére az, hogy a biztonságunkat hosszú távon a NATO-ban látjuk szavatoltnak.

○ Magyarországnak tehát kiemelt szerep jutott a Varsói Szerződés megszűnésében. Hogyan reagáltak erre a környező országok?

Sz. P. Abban az időben már egyre inkább látszott, hogy szükséges és elkerülhetetlen lesz a felbomlás. Inkább a lebonyolítás módja, >>

Sztáray Péter

Kedvenc film • Fábri Zoltán: Az ötödik pecsét
Kedvenc könyv • Bulgakov: A Mester és Margarita
Kedvenc zene • szinte minden
Hobby • 20. századi történelem, báborús filmek

névjegy

Sztáray Péter találkozója Fernando Ariasszal, a Vegyifegyver-tilalmi Szervezet (OPCW) főigazgatójával

illetve a szovjet, majd orosz reakálás volt kérdéses. Sokan attól tartottak, hogy a célok mégse valósulnak meg úgy, ahogy azokat elképzeltük, és egyfajta visszarendeződésre kerül sor. Ez nemcsak a belpolitikában, hanem a biztonság terén is lehetséges forgatókönyv volt. Viszont addigra már annyira meggyengült a Szovjetunió, majd szét is esett, hogy végül ez az opció többé már nem tűnt reálisnak. A többi térségbeli ország, a Varsói Szerződés tagállamai egyöntetűen a megszűnés mellett voltak. Ehhez azonban kellett egy kedvező pillanat és egy lökés, amelyben Magyarországnak és személyesen Antall József miniszterelnöknek fontos szerepe volt.

○ A szervezet felbomlását követően Magyarország biztonságát semmi sem garantálta. Mikor döntött el, hogy országunk az Északatlanti Szerződés Szervezetéhez fog csatlakozni?

Sz. P. Az Antall-kormány teljesen újraszabta a magyar külpolitikát és annak céljait. Ebben pedig az integráció, vagyis a NATO-hoz és az Európai Unióhoz való tartozás alapvető pillér volt. Ezzel deklarálta Magyarország, hogy csatlakozni akar a nyugati politikai-katonai szövetséghez. Nagyon fontos volt, hogy a magyar politikai elitben is viszonylag hamar elég erős konszenzus jött létre a kérdésben. A mainstream pártok egyetértettek abban, hogy a NATO-tagságra szükség van, mert egyébként nem tudunk egy hiteles semlegességet biztosítani Magyarországnak. A Varsói Szerződést nem akarjuk fenntartani, tehát marad a harmadik opció, vagyis az értékalapon történő integrálódás a nyugati országok védelmi közösségébe.

○ Magyarország csatlakozási ambícióival egy időben több poszt-szocialista ország is hasonló célokat fogalmazott meg. Ön szerint tapasztalható volt egyfajta versengés a belépni kívánó országok között?

Sz. P. Feltétlenül. Emlékszem, hogy nagyon erős lobbitevékenység folyt néhány tagország részéről, hogy ők is meghívást kapjanak a szövetségbe. Szlovénia a határon billegett, de végül őket nem hívták meg az első körben. Sokak szerint azért, hogy fennmaradjon a folyamat hitelessége, és hogy egy következő kör is kialakulhasson. Ez aztán így is történt, amikor később például Romániát és más országokat is meghívtak a NATO-ba. Ilyen értelemben tehát nagyon tudatosan és fokozatosan épült fel a folyamat, amelyben az Egyesült Államoknak mindvégig döntő szerepe volt. Az amerikaiak jól látták, hogy a térséget akkor lehet hosszú távon stabilizálni, ha a NATO kiterjeszti rájuk a védőernyőjét, és ezeket az országokat integrálja. Ennek az elgondolásnak a helyességét az elmúlt húsz év jól bizonyítja.

○ Mikor vált biztossá, hogy Magyarországot meghívják a transzatlanti szervezetbe?

Sz. P. Van egy meghatározó élményem ezzel kapcsolatban. 1997 májusában beosztott diplomataként dolgoztam az Atlanti Összekötő Hivatalban, amely az akkori NATO-képviselő volt. Egyszer csak a nagykövetem lelkendezve fut fel a lépcsőn és újságolja el, hogy az amerikaiak bejelentették: három országot akarnak meghívni a szervezetbe a júliusban sorra kerülő madridi csúcstalálkozón. Ez az álláspont akkor még csak az amerikaiaké volt, s nem volt róla NATO-döntés vagy konszenzus a szövetségben. Mi akkor, abban a pillanatban már tudtuk, hogy Magyarország bekerült az első bővítési körbe. Emlékszem, hogy pezsgőt bontottunk, holott még nem volt hivatalos a dolog, csak az amerikai bejelentés történt meg. Ilyen értelemben nyilván az amerikaiak voltak a motorjai a folyamatnak. Akkoriban sok latolgatás volt arról, hogy kik kerülhetnek be: Csehország

és Lengyelország egyértelműen első körös országok voltak, Szlovákia pedig nem volt esélyes erre, az akkori Mečiar-féle politika miatt. Izgalmas kérdésnek számított, hogy Magyarország földrajzilag szigetként elhelyezkedve meghívható-e a szövetségbe. Kiterjeszhető-e rá a kollektív védelem úgy, hogy nincsen szárazföldi és tengeri határa egyetlen NATO-tagországgal sem? Végül a teljesítményünk alapján, illetve a térség lehetőség szerinti egységes kezelése érdekében Magyarországot is meghívták az 1997-es madridi csúcstalálkozón a csatlakozási tárgyalásokra.

○ Kik támogatták, illetve kik elleneztek a keleti bővítést?

Sz. P. Az akkori NATO-vitákba nem látunk bele, mert ezek zártak, minősítettek és bizalmasak voltak. Valószínűleg hamarosan fel fogják oldani azokat a dokumentumokat, amelyek ezeknek a vitáknak a jegyzőkönyveit tartalmazzák. Nem szívesen emelnék ki olyan országot, amelyik ellenezte a magyar csatlakozást, de voltak olyanok, amelyek tartottak attól, hogy milyen egyéb következménye lehet annak, hogyha a NATO a hidegháború megszűntét követően elkezdi kelet felé terjeszkedni, és ez milyen reakciókat vált ki mondjuk Oroszországból. Ez a kérdés legelősebben a balti országok esetében merült fel. Hazánkkal kapcsolatban is voltak viták, de szerencsére 1997 júliusára eljutott a szövetség oda, hogy az akkori 16 tagország meg tudott állapodni Magyarország, Lengyelország és Csehország csatlakozási tárgyalásokra való meghívásában.

○ Hogyan zajlottak a csatlakozási tárgyalások?

Sz. P. Nagyon érdekes, hogy az európai uniós csatlakozási tárgyalásokhoz képest sokkal egyszerűbb volt a folyamat, hiszen mindössze pár hetet, hónapot vett igénybe. NATO-csatlakozási

megbeszéléseknek hívták a tárgyalásokat, ezekre minden alkalommal kiutazott egy itthoni delegáció, és hozzájuk csatlakozott a kinti NATO-nagykövetség, valamint néhány kollégája. Itt kellett végigtárgyalni a csatlakozás feltételeit, el kellett fogadni a washingtoni szerződés előírásait, valamint néhány másodlagos megállapodást és annak feltételeit, mint például a csapatok állomásoztatásáról és jogállásáról szóló egyezményt. Meg kellett határozni azt is, hogy Magyarország mekkora százalékot fizet be a szervezet költségvetésébe. Ezen kérdések tisztázását követően mehetett tovább a folyamat és lehetett aláírni a csatlakozási jegyzőkönyvet.

○ Hogyan zajlott a csatlakozási szerződés ratifikálása a parlamentben?

Sz. P. Viszonylag egyszerűen, hiszen megvolt a politikai egyetértés a parlamenti pártok körében. Létezett egy pluszelem, a népszavazás kérdése, amelyet az akkori Horn-kormány feltételként szabott a csatlakozáshoz. Emiatt volt egy NATO-t népszerűsítő kampány, amelyben a kormánypártok és az ellenzéki pártok egyaránt részt vettek. 1997. november 16-án került sor a népszavazásra, ahol a résztvevők túlnyomó többsége (85 százalék fölött) a tagságra szavazott, ezzel lényegében eldőlt a kérdés. Ez az esemény egy sokkal mélyebb megalapozottságot és egy sokkal erősebb politikai támogatást nyújtott a tagságnak.

○ Milyen követelményeket, feltételeket kellett teljesítenie Magyarországnak, hogy teljes jogú taggá válhasson?

Sz. P. Az egyik feltétel a demokratikus jogállam megléte volt, amely addigra már lényegében meg is valósult, mint ahogy a haderő

>>

civil kontrollja is. El kellett fogadni a washingtoni szerződést, és delegálni kellett embereket a parancsnokságokra. Létre kellett hozni egy állandó NATO-képviselőt, és be kellett fizetni a tagdíjat. Ha így nézzük, ez egy nagy átalakulás, a hadsereg demokratizálása egy elég bonyolult és időigényes folyamat. Nem is biztos, hogy Magyarország a csatlakozáskor már teljesen készen állt, és talán a többi ország is így volt ezzel a belépése idején. Folyamatos készülést, reformot és újítást igényel az, hogy valaki meg tudjon felelni a NATO-tagság követelményeinek.

○ **Hogyan tekintett Magyarország a Partnership for Peace (PFP) programra? Mit gondol, ez a csatlakozás előszobájának volt tekinthető?**

Sz. P. Ez a csatlakozás egy nagyon fontos eszköze volt. Két pilléren nyugszik a program: az egyik a politikai párbeszéd, amely azért volt lényeges, mert intenzívebbé tette a kapcsolatot a partnerországokkal; bizalomerősítő és egyben stabilitásnövelő szerepet játszott. A másik pillére a gyakorlati együttműködés, amely azért volt fontos, mert a csatlakozásra készülő országok és a partnerországok, amelyeknek nem volt csatlakozási ambíciójuk, ezen a programon keresztül egy sor jó NATO-gyakorlatot át tudtak venni, rengeteg tudást el tudtak sajátítani. Mi is részt vehettünk tanfolyamokon, valamint pszichésen és a gyakorlatban is át tudtunk állni a NATO-elvárásokra és arra, hogyan kell NATO-környezetben működni. Ilyen értelemben Magyarországnak ez egy rendkívül

hasznos program volt, és pozitívan fogadta a PFP létrehozását. Ezáltal fokozatosan kerültünk át a tagságba. Nem gondoltuk, hogy ez helyettesítene a csatlakozást. Politikailag volt igény arra, hogy amíg nem indul meg a bővítés, addig is legyen egy olyan keret, ahol ezek a partnerországok valóban közelebb kerülhetnek a szövetséghez. Az átmeneti időszak tartalommal való kitöltése szempontjából tehát egy fontos politikai küldetése volt a programnak.

○ **Hogyan értékelhető Magyarország szemszögéből a NATO napjainkban?**

Sz. P. Úgy gondolom, hogy a belátható jövőben Magyarország biztonságának szavatolója továbbra is a NATO és a szövetségesek maradnak. Ehhez persze hozzá kell tenni a saját képességeinket, és most ezen is dolgozunk. A Zrínyi 2026, a Magyar Honvédség fejlesztési programja az önálló képességeket, az európai védelemhez és a NATO-nak nyújtható képességeket is megnöveli. Ez tehát hasznára lesz Magyarországnak és a szövetségnek is. Emellett nagyon fontosnak tartom, hogy megtartsuk vagy növeljük részvételi arányunkat a békeműveletekben, mert ez komoly elismerést ad Magyarországnak, és hozzájárul a stabilitás erősítéséhez is. Számunkra közvetlenebb hatással bír, és ezért talán még jelentősebb például a balkáni műveletekben való részvétel. A védelmi képességek mellett nagyon lényeges Magyarország számára, hogy ezeket a képességeket forgassa is vissza a közös munkába a NATO-ban és a műveletekben. ●

Oroszország a valóságban

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN

Oroszország geopolitikai, gazdasági és társadalmi helyzetéről, valamint az orosz mentalitásról és szokásokról is szó volt a Nemzetközi és Európai Szakkollégium februári rendezvényén, ahol Pásztor Szabolcs, a NETK adjunktusa tartott személyes tapasztalatokon is alapuló előadást.

A Közgazdaságtani és Nemzetközi Gazdaságtani Intézet oktatója szerint Oroszországgal kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy földrajzilag és egyéb értelemben is Ázsia és a Nyugat között helyezkedik el. *„Aki Moszkvából Párizs felé megáll Budapesten, Párizsban érzi magát. Aki pedig Párizsból Moszkvába tartva Budapesten megáll, az orosz fővárosban érezheti magát”* – fogalmazott Pásztor Szabolcs. Churchill idézve elmondta, hogy *„Oroszország egy rejtvénybe csomagolt találós kérdés egy titok belsejébe rejtve”*. Elhangzott, hogy az ország három fő területre osztható: európaira, szibériaira és a távol-keleti részre. *„A politikai, gazdasági és társadalmi központ az európai részen található, bár napjainkban Szibéria is egyre jobban felértékelődik”* – az adjunktus utalt a modern kori selyemútra, az Ice Silk Roadra és arra, hogy egyre több katonai bázist telepítenek erre a területre. Az előadó az ország területi nagyságát érzékeltetve megjegyezte, hogy ha Moszkvából a Kamcsatka félszigetre tartunk, több mint nyolcórás repülőút után is ugyanabban az országban érünk földet. Elhangzott, hogy Oroszország a vallás szempontjából egy ortodox keresztény állam, de több muzulmán él ott, mint Európában összesen. *„Egy szekuláris államról beszélünk, amely nem mutatja ki nyíltan vallásosságát. Az újévét például jobban megünnepelik, mint a karácsonyt vagy a húsvétot.”* A nemzetiségi kérdéssel kapcsolatban Pásztor Szabolcs elmondta, hogy Oroszországban az egyén nemzetisége és etnikai hovatartozása sokkal többet jelent, mint Nyugat-Európában. *„Az országban több mint száz nemzetiség él, az Egyesült Államok után itt él a legtöbb bevándorló, akik a fizetésük jelentős részét hazaküldik az anyaországba”* – jegyezte meg.

A jelenlévők részletesen megismerhették az orosz „lélek” működését is. Pásztor Szabolcs szerint az oroszok közönyösnek és megvetőnek tűnnek elsőre, valamint elviselhetetlenül fatalisták is. Saját sorsukat tehernek élik meg, és ez

a gondolkodásmód ma is jelen van a társadalomban. Emiatt nagyon jelentős mennyiségű alkoholt is fogyasztanak: a vodkát az „élet vizének” tartják, de a külföldi sztereotípiákkal ellentétben a középosztálybeli emberek inkább sört, bort és koktélokot isznak. Az előadáson szó volt az orosz emberek babonásságáról: a munkahelyükön nem szívesen beszélnek előrejelzésekről, a nők terhességüket csak hónapok múltán jelentik be, valamint balszerencsének számít egy otthon felejtett dologért hazamenni. *„Az üres üveget minden esetben a földre kell tenni, a születésnapokat nem szerencsés előre megünnepelni”* – mesélte az előadó. Elhangzott, hogy a szentpéterváriak kulturáltabbnak tartják magukat a moszkvaiaknál, és az életszínvonal is mindig magasabb volt Szentpéterváron. Az oroszoknak még mindig rendkívül fontos a társadalmi pozíció, ezért előszeretettel vásárolnak nyugati luxuscikkeket. *„A férfiaknál az autó, a karóra és a pecsétygyűrű, míg a nőknél a bunda, a cipő, a táska és a napszemüveg a státuszszimbólum”* – fejtette ki az adjunktus. Az első ötven leggazdagabb magyar összvagyon nagyjából 3,6 billió forint. Ezzel szemben az első ötven leggazdagabb oroszé 96 billió. *„A különbség harmincszoros”* – mutatott rá Pásztor Szabolcs. Az előadáson szó volt az Oroszországban különösen nagy mértékű korrupcióról is. A kenőpénz régóta a hatalom birtoklásának eszköze, és ez minden szinten jelen van a társadalomban. A bürokrácia részének lenni egyet jelent a hatalommal. *„Mivel a hivatalnokok fizetése rendkívül alacsony, mindenki meggyőzi magát, hogy kevés a pénze, és hogy szüksége van a kiegészítésre”* – hangzott el. A lojalitás és a kommunikáció továbbra is nagyon fontos az üzleti szférában, így azzal kötnek megállapodást, akit kedvelnek. *„Itt ismét megjelenik a státusz és a társadalmi pozíció, tehát aki nem S osztályos Mercedesszel jelenik meg, arról azt hiszik, hogy éppen összeomlik a vállalata”* – jegyezte meg az adjunktus. ●

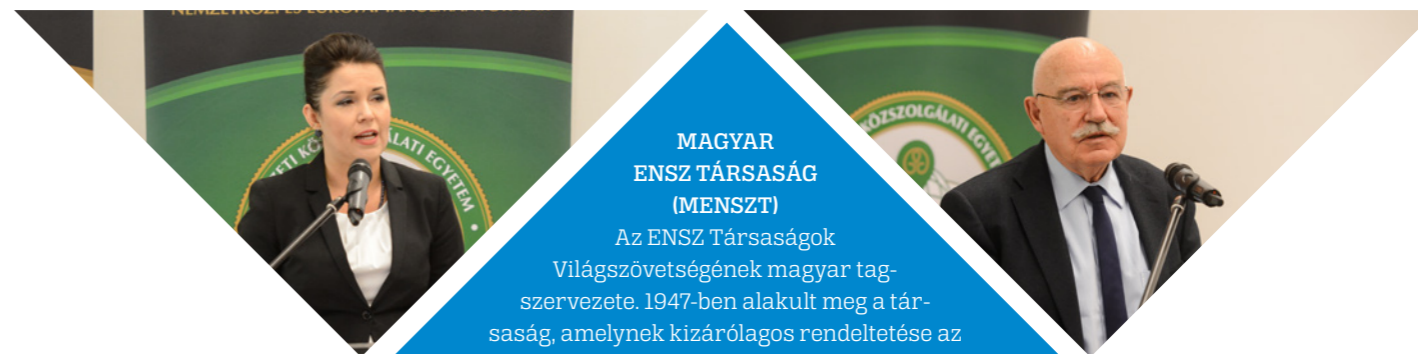
Együttműködés a Magyar ENSZ Társasággal

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Együttműködési megállapodást kötött a Magyar ENSZ Társasággal a Nemzeti Közszerológiai Egyetem. A szerződést Koltay András rektor és Simai Mihály elnök írták alá a Ludovika Főépületben tartott rendezvényen, ahol az ENSZ Akadémia programsorozatán Martonyi János, volt külügyminiszter tartott előadást.

„Az egyetem szellemiségéhez illeszkedve karunk olyan, hazájukért elkötelezett szakembereket képez, akik a hazai közigazgatás külügyi érintettségű területein az utánpótlást jelenthetik Magyarország számára” – fogalmazott köszöntőjében Koller Boglárka. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar dékánja elmondta, hogy oktatóik és kutatóik az elmúlt évtizedekben meghatározó szereplői voltak a nemzetközi kapcsolatoknak és a biztonságpolitikának Magyarországon. Elhangzott, hogy az elmúlt évtizedben olyan mértékű változások történtek ezeken a területeken, amelyek miatt szükségessé vált az oktatásban is újra áttekinteni a globális környezetünkben

zajló politikai, gazdasági és társadalmi folyamatokat. Koller Boglárka felhívta a figyelmet a nemzetközi szervezetek működésére, azon belül is külön szót az ENSZ meghatározó szerepéről, amely a kar oktatási tevékenységében is helyet kap. A dékán szót arról is, hogy az elmúlt években folyamatosan napirenden volt hazánkban a diplomataképzés egységesítésére irányuló törekvés. Hozzátette, hogy a külügyi tárccal közösen elindult a magyar diplomáciai akadémia létrehozásának előkészítése, amely illeszkedik a kar képzéseire és céljaihoz. Ebben a munkában pedig számítanak a Magyar ENSZ Társaság közreműködésére is.

MAGYAR ENSZ TÁRSASÁG (MENSZT)

Az ENSZ Társaságok Világszövetségének magyar tag-szervezete. 1947-ben alakult meg a társaság, amelynek kizárólagos rendeltetése az ENSZ Alapokmányában foglalt célok és értékek megvalósításának előmozdítása, illetőleg a világszervezet tevékenységének népszerűsítése és támogatása. Az egyetlen olyan hazai (közhasznú) társadalmi szervezet, amely az ENSZ keretei között sokoldalú (politikai, gazdasági, környezetvédelmi stb.) együttműködést ösztönzi, társadalmi eszközökkel (kiadványok, előadások, szemináriumok, szakértői konferenciák) segíti és népszerűsíti. A MENSZT közvetlen politikai tevékenységet nem folytat. Pártoktól független, azoknak anyagi támogatást nem nyújt, azoktól anyagi támogatást nem kap. (Forrás: www.menszt.hu/hu)

„Az ENSZ második világháború utáni létrehozása mögött az a szándék és remény is megfogalmazódott, hogy a nemzetek együttműködése, a párbeszéd visszaállíthatja a hitet az ember eredendő jóságában, az intézményszerűt valóságok társadalmi szervezőjében” – fogalmazott beszédében Koltay András. Az NKE rektora szerint az ENSZ-től önmagában nem lehetett megoldást várni a világ legégetőbb problémáira. A nemzetközi szervezet célkitűzései nem is érvényesültek maradéktalanul, hiszen például a világ számos országában nem valósult meg a béke, és az emberi jogok tiszteletével, érvényesülésével kapcsolatban is lehetnek hiányérzetek, még a nyugati világban is. A rektor a szervezet sikerei közé sorolta, hogy Európában béke van, és egypólusúvá vált a kontinens rendje. „A kulturális önazonosság megőrzése mellett jelentős lépések történtek a politikai, gazdasági integráció irányába” – tette hozzá Koltay András, aki szerint az emberi jogok elismerése is általában megtörtént a kontinensen. Elhangzott, hogy az ENSZ ma is fontos szereplője az egyes államok, így az emberiség együttműködésének, amelyben a párbeszédnek és az empátiának kiemelkedő szerepe lesz a jövőben is. „Európa jövője nemcsak a kontinensen dől el, hanem az ENSZ-hez hasonló fórumokon is” – fogalmazott a rektor.

A Magyar ENSZ Társaság egy nagy nemzetközi hálózat része, és kisebb megszakítással több mint hetven éve működik hazánkban. A szervezetet 1949 és '53 között betiltották, majd a Nagy Imre-kormány tette lehetővé működésének folytatását. Simai Mihály, a szervezet elnöke elmondta, hogy alapvetően az ENSZ által meghatározott kérdéskörökkel foglalkoznak, és mindig törekednek távol tartani magukat az aktuálpolitikától. „Számunkra különösen fontos a felsőoktatással való kapcsolat, hiszen egyik fő feladatunk az ENSZ népszerűsítése a fiatalok, a hallgatók körében” – fogalmazott Simai Mihály, aki hozzátette, hogy tagjaik között számos egyetemi oktató is van. Az elnök elmondta, hogy a magyar egyetemek közül elsőként az NKE-vel jött létre együttműködési megállapodás, hiszen az intézmény nagyon jó terepet kínál az ENSZ-szel kapcsolatos ismeretek átadására. A tervek szerint a többi között úgynevezett modern ENSZ-üléseket tartanak majd az egyetemen, amelyeken a hallgatók az adott szakterületről játékos formában fejthetik ki véleményüket, gondolataikat. A társaság által szervezett ENSZ Akadémia keretében Martonyi János tartott előadást *Geopolitika és világkereskedelem* címmel. Erről további részleteket is olvashat lapunk 50. oldalán. ●

Integritás tanácsadók kaptak oklevelet

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Összesen hetven hallgató végzett tavaly év végén a Nemzeti Közszolgálati Egyetem által szervezett integritás tanácsadó képzésen. Közülük ötvennégyen februárban vették át diplomájukat az intézményben.

Klotz Péter szakfelelős szerint a képzés korszerű ismereteket nyújt a hallgatóknak, akiknek a közigazgatási szerveknél, a szervezet vezetőjét segítve lehetőségük nyílik a szervezeti működés fejlesztésére, a működési kockázatok csökkentésére. „Ezáltal nemcsak a szervezetben dolgozó munkatársak életét és a szervezeti folyamatokat teszik könnyebbé, de erősítik a szervezet jó és tisztességes működésébe vetett állampolgári bizalmat is” – mondta el lapunknak az NKE ÁKK Emberi Erőforrások Intézet tanársegédje.

Megtudhattuk, hogy a szakirányú továbbképzési szak iránt töretlen az érdeklődés a 2013-as indulása óta. „Míg korábban a résztvevőket elsősorban a szervezetre vonatkozó jogszabályi kötelezettségek teljesítése és a képzés ingyenessége motiválta a részvételre, napjainkra többségbe kerültek azok, akik szakmai érdeklődésből, illetve a korábbi hallgatóktól érkező pozitív visszajelzések alapján jelentkeznek a képzésre, és erre saját vagy szervezetük költségvetéséből anyagi áldozatokra is hajlandók” – jegyezte meg. A korábbi években a résztvevők többsége az államigazgatásból, illetve a rend- és honvédelmi szervektől jelentkezett. Ma már

OKLEVÉLÁTADÓ ÜNNEPSÉG A MÉNESI ÚTI CAMPUSZON

Az ünnepélyes oklevélátadón Téglási András elmondta, hogy minden diploma megszerzése kiváltság és mérföldkő is az ember életében, amelyet érdemes megünnepelni. „Ha visszatekintenek az elmúlt időszakra, gondoljanak arra, milyen tudással gazdagodtak, és milyen szakmai és baráti kapcsolataik alakultak ki” – jegyezte meg az Államtudományi és Közigazgatási Kar oktatási dékánhelyettese. Az NKE képzésein az elmúlt években összesen mintegy négyszázan szereztek integritás tanácsadói végzettséget, amellyel Téglási András szerint speciális és használható tudásra tettek szert a volt hallgatók. Klotz Péter, a képzés szakfelelőse elmondta, hogy a korábbi képzésekhez képest sokkal több interakcióban és személyes élményben lehetett részük a hallgatóknak és az oktatóknak is. „Nyitott volt az évfolyam az új oktatói kezdeményezésekre” – állapította meg a KÖFOP-2.2.3. projekt szakmaivezető-helyettese. A szakember szólt arról is, hogy a végzettek közül sokan a rendvédelemben és a honvédelemben dolgoznak. „Különösen ezeknél a hivatásrendeknél fontos ez a fajta nyitottság, a változtatásra való igény” – hívta fel rá a figyelmet. A Kapacitásfejlesztés és szemléletformálás a korrupciós esetek nagyobb arányú felderítése, illetve megelőzése érdekében elnevezésű projekt keretében tartott képzés során nemcsak felvázoltak egy „szép új világot”, hanem meg is mutatták a résztvevőknek, hogyan tudják kis lépésekkel jobbra tenni azokat a szervezeteket, ahol dolgoznak. Ma Magyarországon a legtöbb szervezetnek azért kell változnia, mert a világ is gyorsan változik. „Az integritás tanácsadóknak ezen változások felismerésében, kezelésében és irányításában van meghatározó szerepe” – emelte ki a szakfelelős.

valamint adatvédelmet és kockázatkezelést is. „A képzés során nagy hangsúlyt helyeztünk a gyakorlatközpontúságra és a tanult ismeretek gyakorlati alkalmazhatóságára” – jegyezte meg Klotz Péter.

A szakot elvégző hallgatók a visszajelzések alapján elégedettek a képzéssel. Bár közülük nem mindenkit jelölnek ki integritás tanácsadónak, a képzés során szerzett kompetenciákat hivatali munkájukban is használhatják, illetve támogatni tudják a szervezetük integritás tanácsadóját. „A képzésen szerzett ismereteket a végzett hallgatók számára szervezett továbbképzéseken tartjuk karban, amelyek egyben jó lehetőséget biztosítanak a hallgatók közötti szakmai kapcsolatok és együttműködés erősítésére” – mondta.

Klotz Péter úgy véli, a képzés végén a hallgatók kicsit más szemszögből tekintenek a közigazgatásra: az oktatóktól és a hallgatótársaiktól kapott ismeretek révén a saját szervezetüket, a megoldandó problémákat képesek szélesebb összefüggésekben értelmezni. „Örömmel tapasztaljuk, hogy a hallgatók a képzés végére szakmai közösséggé formálódnak, és így hasonló szemlélettel képesek egymás segítségére is lenni. Ezen túl nem ijednek meg az összetett problémáktól, hanem azokat változatos eszközökkel képesek eredményesen, a közjót szem előtt tartva kezelni” – hangsúlyozta a szakfelelős. ●

azonban rendkívül sokféle területről érkeztek a hallgatók, például az egészségügyből, az önkormányzati szférából, az állami többségi tulajdonú gazdaságoktól és a magánszférából. A képzés során nagy hangsúlyt kap a személyes kompetenciák kis csoportos gyakorlatok keretében történő fejlesztése, valamint – alkalmazkodva a vonatkozó jogszabályi előírásokhoz – az integritás tanácsadóként ellátandó feladatokra való felkészülés. A tantárgyak köre is igen széles: a nemzetközi antikorrupciós törekvések megismerésétől kezdve az integritásmenedzsmenten keresztül a hallgatók tanulnak kommunikációt, konfliktuskezelést és konszenzusépítést,

Az NKE-n tartott előadást a melkita pátriárka

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„A béke prioritást kell hogy jelentsen” – fogalmazott I. József melkita pátriárka, aki két érsek társaságában a Miniszterelnökség meghívására azért látogatott hazánkba, hogy beszámoljanak a melkita bizánci katolikus egyház szíriai helyzetéről. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen tartott rendezvényen bemutatták a Budapest-jelentés a keresztényüldözésről 2018 című tudományos tanulmánykötetet is.

„Több mint nyolcvan országban, 245 millió embert diszkriminálnak a keresztény hite miatt” – hangsúlyozta köszöntőbeszédében Azbej Tristan. A Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért és a Hungary Helps Program megvalósításáért felelős államtitkára elmondta, hogy azért a keresztény közösségekkel foglalkoznak, mert jelenleg ez a leginkább üldözött

vallás a világon. Elhangzott, hogy egy keresztény kultúrájú nemzet kereszténydemokrata kormányának külön erkölcsi kötelessége ezen közösségek megsegítése. A Dialóg Campus Kiadó által, a Miniszterelnökség támogatásával megjelentetett 2018-as jelentéskötetet Padányi József vezérőrnagy mutatta be. Az NKE tudományos rektorhelyettese

elmondta, hogy az első fejezet szerzői általános biztonságpolitikai reflexiókat fogalmaznak meg a keresztények biztonságát illetően. A második fejezet a keresztény közösségek egyes térségbeli helyzetéről, a harmadik ennek jogi aspektusairól szól. „Kiemelkedő gondolata ennek a fejezetnek a tömeges migráció kezelésével összefüggő megállapítás” – jegyezte meg Padányi József, aki hozzátette, hogy a negyedik fejezet szerzőinek egyetemes álláspontja szerint a kereszténység, az iszlám és a keleti vallások párbeszédének nincs alternatívája. Mint mondta, külön fejezetben olvashatnak a keresztények védelmében fellépő nemzetközi és segélyszervezetek, valamint szerzetes- és lovagrendek szerepvállalásáról. „A kötet foglalkozik a magyar állam elkötelezettségével, és bemutatja a probléma megoldására tett erőfeszítéseket” – fejtette ki, majd hozzátette: a közösségek erősítését, a szülőföldön való boldogulás lehetőségét kívánják támogatni.

I. József pátriárka előadásában szólt a melkita vallás eredetéről. Az egyházfő elmondta, hogy a nagy egyházszakadás időszakától igyekeztek kapcsolatban maradni a római katolikus egyházzal, ám a 17. századtól felerősödő ellentétek végül az elkülönüléshez vezettek 1724-ben. Elhangzott, hogy a melkita bizánci katolikus egyház pátriárkájának hagyományát folytatják a 21. században is. „Az a feladatunk, hogy felvegyük a harcot a Közel-Keletet érintő hatalmas veszteségekkel, és szembenézzünk az egyházra leselkedő kihívásokkal, amelyek következményeit a diaszpórában élő híveknek kellett elszenvedniük” – hangsúlyozta. Mivel a világ számos területén élnek segítségre szoruló hívei a vallásnak, egyre fontosabbá válik az egyházak közötti párbeszéd. „Jelenleg Szíriában háború folyik, ám azelőtt is válságsújtotta övezetnek számított” – mondta. A régió az egész világot érintő harcok és konfliktusok színtere, ezért az összefogásnak is globálisnak kell lennie. A pátriárka köszönetét fejezte ki a magyar kormánynak, amely segítséget nyújt, és a helyben maradásra, nem pedig az elvándorlásra bátorítja a melkitákat. „Nekünk, egyházi vezetőknek az a feladatunk, a felelősségünk, hogy segítsünk a hívő embereknek visszatérni a szülőföldre” – mondta. A rendezvényen Nicolas Antiba érsek a Damaszkuszt érintő, míg Jean Abdo Arbach érsek a Homszban nyomon követhető humanitárius és fejlesztési tevékenységekről számolt be. Az előadást megelőző sajtóbeszélgetésen elhangzott, hogy a világban mintegy másfél millió melkita hitű ember él, közülük 150 ezren lehetnek Szíriában. A Hungary Helps egy 2017-ben indított magyar kormányzati fejlesztési program, amely Magyarország szerepvállalását és segítségnyújtását szervezi a világ migrációs kibocsátó területein. Működésének alapelve, hogy a migrációt ne csak határőrizettel előzzék meg, hanem humanitárius segítségnyújtással is. A magyar kormányzat a világon elsőként, a közelmúltig egyedülként indított célzott programot az üldözött keresztények megsegítéséért. ●

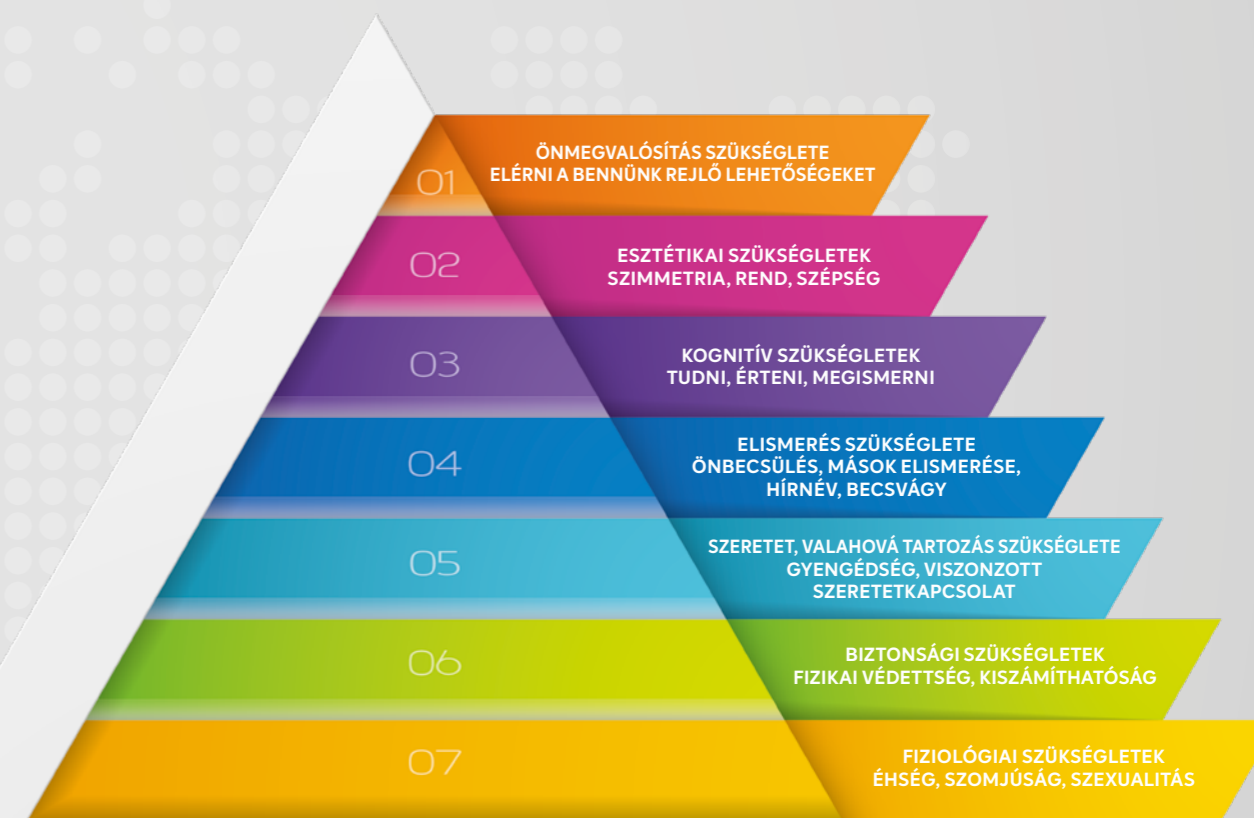
Vidékbiztonság és versenyképesség

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A vidékbiztonság aktuális kérdéseivel foglalkozott az elmúlt több mint másfél évben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a gödöllői Szent István Egyetem közös, uniós finanszírozású kutatócsoportja. A projekt zárórendezvényét február második felében tartották Gödöllőn.

A két intézmény között évek óta szoros tudományos együttműködés van, amelynek egyik jó példája volt az OTDK Had- és Rendészettudományi Szekciójának 2015-ös, közös rendezése. A vidékbiztonság komplex vizsgálatára 2017-ben jött létre egy kutatócsoport, amelynek egyik célja a vidékbiztonsági tudatosság kialakításához szükséges tudástár és oktatási módszerek kidolgozása volt. Szilágyi Tivadar, a kutatóműhely vezetője elmondta, hogy munkájuk során rendszerbe foglalták és megfogalmazták a vidék biztonságának összetevőit, meghatározták az állam- és a vidékbiztonság jellemzőit és kapcsolatrendszerét. Elhangzott, hogy kutatásukkal a biztonságos, élhető és versenyképes vidéki életteremtését szeretnék elősegíteni. *„Vidékbiztonságról akkor beszélhetünk, ha olyan körülményeket*

A Maslow-piramisban is szerepelnek a biztonsághoz kapcsolódó szükségletek.

tudunk teremteni, amelyeknek köszönhetően nem vándorolnak el az emberek a vidéki településekről” – fogalmazott a Szent István Egyetem dékánhelyettese. A kutatásban a két intézményből összesen 15-en vettek részt, köztük két doktoranduszhallgató is segítette a munkát. Számos hazai és nemzetközi partnerszervezet is részt vett az együttműködésben, így a többi között az Agrárgazdasági Kutatóintézet, a NÉBIH, a szlovákiai Selye János Egyetem vagy a vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium. A kutatómunka eredményeként mintegy hatvan különböző kiadvány és publikáció született, összesen 130 ív terjedelemben. A kutatóműhely vezetője szerint egy egyedülálló tudástár jött létre, amelyre alapozva akár közös vidékbiztonsági képzést is elindíthat majd a jövőben a két egyetem. Boldizsár Gábor ezredes, a kutatócsoport tagja elmondta, hogy Magyarország számára nem elhanyagolható a vidék, hiszen nagyon magas azon települések aránya, amelyeken ötezer főnél kevesebben laknak. *„Ezekhez olyan mezőgazdasági tevékenységek és területek tartoznak, amelyeknek a gazdálkodás és az ország biztonsága szempontjából is fontos a megtartóerejük”* – fogalmazott az NKE HHK egyetemi docense, aki szerint ez a kettősség teremtette meg a közös kutatás alapjait. Elhangzott, hogy

a vidékbiztonság a fizikai és a gazdasági biztonság mellett azt is jelenti, hogy jó élni az adott vidéki településen. Az elmúlt években jelentősen megváltozott hazánk biztonsági környezete is, ami szintén hat a vidékbiztonságra. Ebben jelentős szerepe van az öngondoskodásnak, az önvédelemnek, amelyet jól mutat például az önkéntes tűzoltóság, a polgárőrség tevékenysége vagy a területvédelmi tartalékos rendszer kiépítése. *„A cselekvőképes állampolgárok egy természeti katasztrófa vagy egy baleset esetén is tudják, hogy mit kell tenniük”* – fogalmazott Boldizsár Gábor. A szakember szerint az új típusú biztonsági kihívásokra reagálva az állam, a kormányzat számára is egyre fontosabbá válik a vidékbiztonság kérdése. Ezzel pedig az ország védelmi képessége is növekszik majd. A kutatás során történeti-földrajzi szempontból vizsgálták meg a Kárpát-medence ezeréves fejlődését, és különböző, jövőbemutató trendeket vázoltak fel tanulmányaikban. Emellett napjaink eseményeiből is vontak le következtetéseket, így például az északkelet-afrikai térség biztonsági tényezőit vagy a magyar-cigány együttélés konfliktusait is vizsgálták. Az egyetemi docens elmondta azt is, hogy a kutatómunkában az NKE több hivatásrendje is képviselte magát, de számos partnerintézményt is sikerült bevonni a tudományos munkába. ●

Új szervezeti egységek és új vezetők az NKE-n

SZÖVEG: SZŐŐR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Tisza István Programmal összhangban új és átalakult szervezeti egységek jöttek létre február elsejével a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen. A változásokkal a kutatási tevékenység megújulását, a nemzetközi versenyképesség növelését és a Ludovika Campus további fejlesztését szeretné elérni az intézmény. Ezek megvalósítására új vezetők is érkeztek az intézménybe.

„A minőséget és a nemzetközi versenyképességet középpontjába helyező Tisza István Program elindításával az egyetem fejlődésének egy új szakaszába lépett” – nyilatkozta február végén az MTI-nek Koltay András. Az NKE rektora elmondta, hogy az elmúlt fél évben megújult az intézmény szervezeti struktúrája, új szakmai koncepciók formálódtak, átalakult a finanszírozás, és új vezetők is érkeztek az egyetemre. Elhangzott, hogy a magyar állami felsőoktatási intézmények sorában a hét éve működő egyetem pozíciója jó, és mostantól azon kell dolgozni, hogy az NKE neve minden tekintetben „egyet jelent sen a minőséggel”. Koltay András beszélt arról is, hogy jelentősen

bővül az egyetem kutatási tevékenysége. Februártól megkezdte működését az Eötvös József Kutatóközpont, amely jelenleg hat, az év második felétől kilenc kutatóintézettel működik majd. A kutatóintézetek az egyetem képzési portfóliójába illeszkedő olyan stratégiai jellegű kutatásokat végeznek, amelyek hozzájárulnak az NKE nemzetközi versenyképességének növeléséhez. A kutatóintézetek új vezetői között megtalálható Hatos Pál, Hörcher Ferenc és Török Bernát is. Szintén februártól működik a Stratégiai Tanulmányok Intézete, amelynek vezetője, Pröhle Gergely a közigazgatásban és a diplomáciában szerzett tapasztalatait, nemzetközi kapcsolatrendszerét fordíthatja az NKE javára. Az intézeten belül fog működni a Diplomáciai Akadémia, amely a magyar diplomácia utánpótlásának és vezetői továbbképzésének lesz a bázisa. Emellett 2020 szeptemberétől indítanak egy új mesterképzést, amelynek célja az állami vezetők utánpótlásának biztosítása. Az interjúból kiderült, hogy a Stratégiai Tanulmányok Intézetének tiszteletbeli elnöke Martonyi János volt külügyminiszter.

Koltay András az MTI-nek adott interjújában szövegezte arról is, hogy folytatódik a Ludovika Campus infrastrukturális fejlesztése, de az is célja az intézménynek, hogy az NKE ne csak egyetemi képzőhely legyen, hanem a lakosokat is bevonzó kulturális centrummá váljon. A rektor kiemelte, hogy olyan infrastruktúrával rendelkezik az egyetem a Ludovika Campuson, amely Budapesten, sőt országos szinten is egyedülálló. Emellett a terület fontos történelmi emlékhely is, és mindenben megfelel

a 21. századi egyetemi igényeknek. A hallgatók így a campuson egy helyen találják meg az egyetemi képzést, a kulturális eseményeket, a sportot, a szórakozást és a kollégiumi elhelyezést is. A szervezeti változások fontos része, hogy február elsejével megalakult a Campus Igazgatóság, amelynek főigazgatója Szarka Gábor. Az igazgatóság felelős az intézmény saját és rábízott ingó és ingatlan vagyonának kezelésével, az azzal való gazdálkodással és az üzemeltetéssel kapcsolatos feladatok megszervezéséért és ellátásáért. Az Eötvös József Kutatóközpont jelenleg hat kutatóintézettel működik. Ezek közül három eddig is szerepelt az intézmény kutatási portfóliójában. A Stratégiai Védelmi Kutatóintézetet Tálás Péter, a Molnár Tamás Kutatóintézetet Molnár Attila Károly, az Amerikai Tanulmányok Kutatóintézetet pedig Csizmazia Gábor vezeti. A Politika- és Államelmélet Kutatóintézet élén Hörcher Ferenc, a Közép-Európa Kutatóintézet élén Hatos Pál, míg az Információs Társadalom Kutatóintézet élén Török Bernát áll. Új szervezeti egység a Nemzetközi és Pályázati Igazgatóság is, amelynek vezetője Odrobina László. Az igazgatóság az egyetem nemzetközi kapcsolatainak fejlesztéséért, valamint a pályázati tevékenységek szervezéséért és felügyeletéért felelős.

Átalakult az egyetemi kommunikáció szervezete is. Mostantól a Kommunikációs és Program Igazgatóság felel a külső és belső kommunikáció, a sajtókapcsolatok és a marketing mellett a központi és külsős rendezvények szervezési feladataiért. ●

Új vezetők az NKE-n

CSIZMAZIA GÁBOR

Az Eötvös József Kutatóközpont Amerikai Tanulmányok Kutatóintézetének operatív vezetője. 2013-tól a Nemzeti Közzolgálati Egyetem munkatársa, 2018-ban a George Washington University vendégkutatója, majd a George C. Marshall Center ösztöndíjasa volt. Fő kutatási és oktatási témái az USA kül- és biztonságpolitikája, valamint a transzatlanti kapcsolatok, különös tekintettel Kelet-Közép-Európára

HATOS PÁL

Az Eötvös József Kutatóközpont Közép-Európa Kutatóintézetének vezetője. Jogász, magyar-történelem szakos tanár. Többéves felsőoktatásban szerzett tapasztalattal rendelkezik: a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem kancellárja, 2010–2014 között a Balassi Intézet főigazgatója. 2015-től a Kaposvári Egyetem Művészeti Karának dékán feladatait látja el.

HÖRCHER FERENC

Az Eötvös József Kutatóközpont Politika- és Államelmélet Kutatóintézetének vezetője. Középiskolai tanári diplomát szerzett magyar-angol-esztétika szakon. Filozófus, költő, egyetemi tanár. Az MTA BTK Filozófiai Intézetének tudományos tanácsadója, öt éven keresztül igazgatója.

NAGY GÁBOR

Az Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár megbízott főigazgatója. Magyar nyelv és irodalom szakos tanár, könyvtáros, informatikus könyvtáros. 2002-től a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának munkatársa.

ODROBINA LÁSZLÓ

A Nemzetközi és Pályázati Igazgatóság igazgatója, ügyvezető jelleggel. Tanár, kiemelt idegennyelv-ismerettel, rektorhelyettesi, igazgatói, főosztályvezetői tapasztalattal rendelkezik. 2014–2017 között szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkár volt.

PRÓHLE GERGELY

A Stratégiai Tanulmányok Intézetének vezetője, aki magyar–német szakos bölcsészdiplomával rendelkezik. Magyarország volt berni és berlini nagykövete, volt helyettes államtitkár, később pedig a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója.

RÓSA HENRIK

A Campus Igazgatóság főigazgató-helyettese. Közgazdász, mérlegképes könyvelő, válogatott futballista. Többéves főosztályvezetői tapasztalattal rendelkezik. Az elmúlt tíz évben az APEH, majd a NAV munkatársa volt.

SZARKA GÁBOR

A Campus Igazgatóság főigazgatója, jogász, okleveles biztonság- és védelempolitikai szakértő. Többéves szakmai és vezetői tapasztalattal rendelkezik: dolgozott a többi között miniszteri kabinetfőnökként és miniszteri biztосként. Az elmúlt években vezérigazgató-helyettesi és stratégiai igazgatói feladatokat látott el.

TÖRÖK BERNÁT

Az Eötvös József Kutatóközpont Információs Társadalom Kutatóintézetének vezetője, az NKE ÁKK Alkotmányjogi Intézetének oktatója. 2003 és 2010 között a médiahatóság (ORTT) jogásza, majd kabinetfőnöke, ezt követően nyolc éven át az Alkotmánybíróság főtanácsadója. 2016–2017-ben az amerikai Yale Egyetem vendégkutatója. Szakterületei közé tartozik a szólásszabadság és a médiajog.

A digitalizáció nagyban segítheti a nyomozómunkát is

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: CEPOL ARCHÍVUM, GETTY IMAGES

A globalizáció és a digitalizáció új kihívásokat, de remek lehetőségeket is kínál a rendészet, így a bűnüldözés számára is. Az egységesülő uniós informatikai rendszerek segítségével például egyre hatékonyabbá válhatnak a nemzetközi nyomozások. Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségének (CEPOL) fontos szerepe van abban, hogy a tagállamok rendvédelmi szervei az eddiginél is eredményesebben működjenek együtt. A szervezet operatív vezetőjével, Mailis Pukonennel beszélgettünk a digitalizáció folyamatáról és jövőjéről.

○ A digitalizáció áthatja az emberek életét és munkáját is. Ez a folyamat eltérő jelentéssel bír a különböző ágazatokban, mint például a gazdaságban vagy az oktatásban. A rendvédelmi területen hogyan érződik a digitalizáció hatása?

Mailis Pukonen: Ahogy életünk minden területére, így a rendvédelemre és a rendfenntartó közösségekre is nagy hatással van a folyamat. Egyre több technikai és digitális eszközt használunk a mindennapi életünkben. A háztartásokban megjelennek az okoseszközök, amelyek a technikai fejlődés révén segítenek minket a mindennapi, főleg a rutinfeladatok ellátásában, és lehetővé teszik a távoli vezérlést, valamint a különböző rendszerek összehangolását. A digitalizáció komoly változásokat eredményezett a bűnözés és a bűnüldözés területén, valamint a nyomozati szakaszban is. A hatalmas átalakulás miatt a régi típusú képzések, a tanulás módszertana és az ehhez elérhető eszközök már nem elegendők, a rendvédelmi hatóságok szakembereinek újfajta képességekre van szükségük. Fel kell készíteni a rendvédelmi szervezetet, hogy ezen a téren

is lépést tudjanak tartani a bűnözőkkel. Ehhez komoly informatikai rendszerekre, modern kommunikációs eszközökre és információmegosztásra van szükség. A digitális nyomkeresés is egyre nagyobb szerepet kap a bűnüldözésben. Egy bűncselekmény helyszínére érkezve mindenképpen meg kell nézni az ott fellelhető számítógépeket, hogy minél jobban ki lehessen szűrni a digitális nyomokat, amelyeket meg kell tanulni rögzíteni is, hogy használhatók legyenek a bíróságon bizonyítékként.

○ Az uniós országok rendvédelmi szerveinél hogyan zajlik a digitális átalakulás?

M. P. A transzformáció már megkezdődött, de az informatikai rendszerek szabályozási keretének kialakítása elengedhetetlen tevékenység. Az Európai Unió által tervezett határregisztrációs informatikai rendszer a harmadik országbeli állampolgároknak az unió területére történő be-, illetve kilépési adatait jegyzi majd fel. De fontos szólni az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszerről is, amely a vízummentességet élvező, harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzését segíti a schengeni övezetben. Az ezekben a rendszerekben összegyűjtött információk – alapvető jogok és adatvédelmi elvek maradéktalan tiszteletben tartása mellett – lehetővé teszik majd a potenciális biztonsági és irreguláris migrációs kockázatok előzetes ellenőrzését, és ezáltal hozzájárulnak majd a biztonság javításához. Természetesen a rendvédelmi hatóságok mindennapi feladatait is érinteni fogják a változások, például az információáramlás és -csere kapcsán. A tagállamoknak fel kell

készülniük ezen új rendszerek bevezetésére, de a régiakat is meg kell újítani.

○ A digitalizációval járó változások valószínűleg eltérő módon és sebességgel valósulnak meg az egyes tagállamokban. Ön mit gondol, mely országok járnak élen a digitalizációban?

M. P. Nem emelnék ki egyetlen tagállamot sem, hiszen a digitális átalakulás egy közös erőfeszítés. Ha egy ország rendvédelmi szervei nem lennének készek az adaptációra, akkor az veszélyeztetné a teljes rendszer eredményességét. A bűnüldözés és a bűncselekmények határon átnyúló jelenségek. Ezekre csak a tagállamok együttműködésével tudunk hatékonyan reagálni.

○ A rendvédelmi szerveknek milyen technológiai fejlesztésre van szükségük ennek megvalósításához?

M. P. Ez rendvédelmi területenként változik. A járőröknek például olyan eszközökre van szükségük, amelyek könnyen mozgathatók, és mindenhol biztosítják a különböző hálózatokhoz és rendszerekhez való csatlakozást. Fontos az is, hogy az eszközök biztonságosak, megbízhatóak és korszerűek legyenek. Biometrikus azonosításnál például nagyon fontos, hogy ezek az eszközök minél pontosabb és megbízhatóbb adatokat szolgáltatassanak.

○ Mit gondol, a digitalizáció tovább erősíti a tagállamok közötti együttműködést?

M. P. A Schengeni Információs Rendszernek és az ehhez kapcsolódó SIRENE irodáknak köszönhetően már most is sokkal egyszerűbb az információcsere. A bűnüldözés világában nincsenek határok, így nélkülözhetetlen a tagállamok

együttműködése a rendvédelem területén is. A bűntények egyre összetettebbek, és több bűncselekménytípus is megvalósulhat egyszerre, amelyek felderítéséhez az eddignél mélyebbre kell ásni. A tagállamok megoszthatják egymással a bevált módszereiket, amelyekből a többi ország is tanulhat. A mi ügynökségünk, a CEPOL egyik fő feladata, hogy közelebb hozza egymáshoz a tagállamok rendvédelmi szerveit, és megkönnyíti a tapasztalatcserét.

○ Hogyan érinti mindez az állampolgárok életét?

M. P. A hatékonyabb eszközök segítségével gyorsabban tudnak reagálni a rendvédelmi szervek, így eredményesebbé és hatékonyabbá válik a bűnüldözés és a nyomozati munka. A jövőben megújulnak majd a szolgáltatások is. Például nem lesz feltétlenül szükséges a rendőrök fizikai jelenléte egy bejelentéshez, hanem elektronikusan is lehetőségük lesz erre a polgároknak. Néhány tagállam már bevezette ezt a gyakorlatot, például a skandináv országok, valamint Finnország és Észtország. Az állampolgároknak ez előnyt jelent, mivel megkönnyíti az ügyintézését.

○ A tagállamok a saját tempójukban biztosítják a rendészeti szerveknek a technológiai fejlődést. Hogyan tud a CEPOL segíteni az uniós országoknak a digitalizáció terén?

M. P. Sokszínű képzési programokkal segítjük az európai és nemzetközi bűnüldözési együttműködést. A rendvédelmi hatóságok dolgozói számára nemzeti szinten is vannak képzések, de mi ezeket egy magasabb szintre emeljük. Fontosak a nyelvi képzéseink is, hiszen azt tapasztaljuk, hogy

a szakemberek egy része nem rendelkezik megfelelő szintű idegennyelv-tudással.

○ Hogyan segítheti a nyomozásokat a digitalizáció?

M. P. Egyelőre sajnos nem minden nyomozó rendelkezik a megfelelő eszközökkel az elektronikus nyomkereséshez és a rögzítéshez. De nemcsak a felszerelés hiánya okozhat nehézséget, hanem a tudás és a képesség hiánya is. Mindenképpen szükséges a szakemberek továbbképzése. Ahogy korábban is említettem, szükség lenne egy egységes jogi keretre, amely szabályozza a digitális bizonyítékok használatát. A nyomozások esetében különösen sok múlik a reagálási időn. Hogyan küldi el az információt a francia rendőr a németnek? Melyik hálózat biztonságos? Elvileg sok dolog egyértelműnek tűnik, de a gyakorlatban még nem minden működik hatékonyan.

○ Ön mit gondol, milyen hatással van a digitalizáció a bűncselekményekről szóló statisztikákra?

M. P. Az új informatikai rendszerek és a digitális nyomok segítségével egyre több információhoz jutnak a rendvédelmi szervek. Fontos azonban, hogy ezekből ki tudjuk szűrni a leginkább érdeklődésű adatokat. Nemcsak az eszköz számít, amely begyűjti az információt, hanem ennél fontosabb, hogy tudjuk elemezni is az adatokat. Tagállamonként különbözhet például az információ minősége, ezért nagyon fontos összehangolni az adatbázisokat, hogy a keresés során megfelelő eredményeket kapjunk. Ezen túlélve fog a digitalizáció igazán pozitív hatást gyakorolni a bűnüldözési statisztikák eredményeire. ●

A Magyar Honvédség jelene és jövője

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, HONVEDELEM.HU

„Egy olyan modern, ütőképes, hazája iránt elkötelezett haderő megteremtése a célunk, amely meghatározó erőt képvisel a régióban” – mondta el Benkő Tibor honvédelmi miniszter, az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon tartott előadásában. Az egyetem magántanára a Magyar Honvédség jelenéről és jövőjéről tartott tanórát a katonai vezetői és a katonai műveleti logisztikai mesterképzésben részt vevő hallgatók számára.

A honvédelmi miniszter saját szakmai és oktatási pályafutásának bemutatásakor kiemelte a *lifelong learning*, vagyis az élethosszig tartó tanulás jelentőségét. *„Mindig tanulni kell, hiszen ez a siker kulcsa”* – fogalmazott. Benkő Tibor hozzátette, hogy a tanulás mellett rendkívül lényeges a pártsemlegesség is, hiszen egy katonának mindig az adott kormányhoz kell lojálisnak lennie. Elhangzott, hogy nem a politika határozza meg a katonák feladatait, ők mindig egy szakmát képviselnek, nem egy pártot. *„Aki politizálni szeretne, az vegye le az egyenruhát”* – fejtette ki, majd saját életútján keresztül mutatta be, hogy párttagság nélkül is elérhető akár a miniszteri pozíció is. *„Magyarországnak erős honvédségre van szüksége, amellyel garantálni tudja az állampolgárok biztonságát”* – fejtette ki Benkő Tibor. A helyzetet nehezíti, hogy minden NATO-tagállam más-más biztonsági felfogással rendelkezik, és ezek sokszor el is térhetnek

egymástól. Gyakran hivatkoznak a szakértők a washingtoni szerződés 5. cikkére, amely a kollektív védelmi rendszert foglalja magában. A miniszter szerint azonban figyelembe kell venni a 3. cikket is, amely kifejezetten arra utal, hogy a tagállamok rendelkezzenek megfelelő haderővel saját biztonságuk garantálása érdekében. *„A tagállamok felajánlják a haderejüket a NATO-ban, így a szövetségi haderő lényegében a tagállamok fejlettségétől függ.”* A biztonsági kihívások tekintetében elmondta, hogy a Nyugat-Balkán még mindig egy instabil régió, valamint oda kell figyelni Koszovóra is. Az elmúlt évtizedekben a poszt-szovjet térség több országa is elindult a NATO-ba és az Európai Unióba való integrálódás útján, de vannak olyan államok, amelyek csak az egyik szervezethez csatlakoztak. A hibrid hadviselés kapcsán megjegyezte, hogy az erőteljes hatást gyakorol a biztonsági környezetre: befolyásolni vagy

akár megsemmisíteni is képes az állam működését. A miniszter kiemelte a kibervédelem fontosságát is. *„Fel kell készülnünk a hagyományos és a speciális hadviselésre is, ezért folyamatos innovációra van szükség. A stratégiai gondolkodás sem elhanyagolható, ugyanis nem a jelenre, hanem a jövőre kell fókuszálni”* – fogalmazott. A tárcavezető külön is kiemelte a kibertámadások veszélyességét. Véleménye szerint a hibrid hadviselés, a kibertér védelme, valamint a lézer- és űrkutatás egyre jobban megjelenik majd a Magyar Honvédség tevékenységei között is. Elhangzott, hogy a NATO-t keleti és déli irányból fenyegeti veszély. *„A keleti egyértelműen Oroszország, viszont ennek a fenyegetésnek más hatása van a balti államokra, mint például Olaszországra vagy Magyarországra”* – fejtette ki Benkő Tibor. A miniszter szerint a déli fenyegetést nehezen ismerte fel a politikai-katonai szervezet. Idesorolható a közel-keleti és

az észak-afrikai régió instabilitása, valamint az ebből fakadó, egymást erősítő migráció és terrorizmus is. A honvédelmi miniszter előadásában elmondta, hogy hazánk biztonsága számára kiemelkedő jelentősége van a nyugat-balkáni régió stabilitásának. *„Emellett fontos a tömeges migráció kiváltó okainak kezelése, a közép-európai haderő, a NATO-/EU-bővítés támogatása, a regionális különleges komponensparancsnokság is”* – emelte ki. Magyarország számára kulcsfontosságú Ukrajna és Szerbia helyzete is. A viseigrádi együttműködés lehetővé tette számunkra, hogy azokban a kérdésekben, amelyekben Magyarország, Lengyelország, Csehország és Szlovákia egyetért, együtt, közös erővel képviseljük érdekeinket. Az előadáson szó volt a Magyar Honvédség külföldi missziós tevékenységéről is. A tárcavezető elmondta, hogy összesen >>

Benkő Tibor honvédelmi miniszter

919 beosztott vesz részt külföldi békeműveletekben, de ezt a számot ezer, vagy akár ezerkétszáz főre is szeretnék emelni a jövőben. A külföldi missziókban való részvételünk további növelése erősítené a honvédség és az ország presztízsét is. Benkő Tibor előadásában kitért a honvédséget érintő szervezeti átalakulásra is. A miniszter szerint elengedhetetlenül szükséges volt a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség szervezeti szétválasztása, amelynek eredményeként idén januárban megalakult a Magyar Honvédség Parancsnoksága. *„Erős minisztériumra van szükség, amely irányítja a Magyar Honvédség vezetését”* – fogalmazott Benkő Tibor, majd hozzátette, hogy a székesfehérvári székhelyű parancsnokság és a honvédelmi tárca között nem elég a jó viszony, hanem példaértékű együttműködésre van szükség. Elhangzott, hogy az átalakulás érinteni fogja az előmeneteli rendszert is, és célja, hogy a rugalmasabb legyen a jövőben. A miniszter szólt a kiskunfélegyházi fegyverüzemről és -gyárról, amelyben várhatóan még idén elindulhat a tömegtermelés. Benkő Tibor szólt a honvédelmi

költségvetés alakulásáról is a 2016–2024-es időszakra vonatkozóan. *„Magyarország tavaly GDP-jének 1,41 százalékát költötte a honvédelemre. Ez egy megvalósuló álom a Magyar Honvédség tervezését illetően”* – mutatott rá.

A miniszter előadásában kitért a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében megvalósuló eszközbeszerzésre is. Benkő Tibor úgy látja, hogy a program a vártnál sikeresebben működik. A Magyar Honvédségnek szánt új egyenruha mellé megérkeztek az új lőfegyverek is. Ezek az eszközök jóval korszerűbbek, 21. századi, kipróbált fegyverek, amelyeknek egyelőre az összeszerelése folyik Kiskunfélegyházán. A tartalékos rendszerrel kapcsolatban elmondta, hogy már több mint nyolcezer önkéntes írta alá a szerződését. A honvédelmi miniszter szerint az utánpótlás biztosítása szempontjából rendkívül fontos a társadalmi kapcsolatok megerősítése és a fiatalok megszólítása. A távlati cél, hogy Magyarország harmincezer aktív katonával és húszezer tartalékosal rendelkezzen. ●

Versengő nukleáris hatalmak

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: GETTY IMAGES, WIKIPÉDIA

Az Egyesült Államok először az iráni atomkutat mondta fel, majd a még a Szovjetunióval, a közép- és a rövidebb hatótávolságú rakéták leszerelése céljából kötött, úgynevezett INF-szerződésből lépett ki. Számos szakértő azon aggodalmának adott hangot, hogy az események újabb nukleáris versengést indíthatnak el a világban. A témában külön tanulmányt is megjelentetett az NKE Eötvös József Kutatóközpont Stratégiai Védelmi Kutatóintézete Az INF-szerződés haláltusája címmel. A témát a tanulmány szerzőjének, Péczeli Annának és Tóth Péternek, a kutatóintézet vezetőjének a segítségével jártuk körül.

A közép- és rövidebb hatótávolságú rakéták megszüntetéséről szóló szerződést (INF-szerződés) még 1987-ben írta alá az Amerikai Egyesült Államok akkori elnöke, Ronald Reagan és a Szovjetunió pártfőtitkára, Mihail Gorbacsov. Sokak szerint ez egy úttörő jellegű szerződés volt a nukleáris fegyverkorlátozást illetően. A hidegháború alatt, a kölcsönös fenyegetettségérzetnek köszönhetően ült asztalhoz a két vezető, hogy tárgyaljanak a leszerelési tervekről. Mivel a felek nézetei számos esetben igen eltérőek voltak, így a szerződés egyfajta kompromisszum volt, amely

Reagan amerikai elnök és Gorbacsov szovjet pártfőtitkár aláírják az INF-szerződést

a legveszélyesebb fegyverek kivonását eredményezte, jelentősen csökkentve a nukleáris háború lehetőségét. A szerződés korlátokat szabott a két szuperhatalomnak, így alábbhagyott a fegyverkezési verseny, ami hozzájárult a hidegháború és a bipoláris rend végéhez. A szerződés rögzítette, hogy az Egyesült Államoknak és a Szovjetunióknak egyaránt le kell szerelniük az összes 500 és 5500 kilométer közötti hatótávolságú, szárazföldi indítású ballisztikus rakétáját és robotrepülőgépét. A megállapodás mérföldkövet jelentett: egyrészt ténylegesen csökkentette a két fél nukleáris arzenálját, másrészt pedig helyszíni ellenőrzéseket is lehetővé tett. Emiatt egyfajta modellként is szolgált a stratégiai atomfegyverek korlátozását célzó START-szerződésnek.

Az INF-szerződés megkötése pozitív hatást gyakorolt a NATO szövetségi rendszerére is. Az önkorlátozás egy bizonyos szinten kiszámíthatóságot teremtett: csökkentette a katonai kiadásokat, így egyéb területekre több pénzt fordíthattak az országok. Emellett megvoltak azok a technikai és diplomáciai csatornák, amelyek lehetővé tették a vitás kérdések békés, tárgyalásos úton történő megoldását.

A szakértők szerint a megállapodás már régóta válságban van. Az orosz fél aggodalma az, hogy az egyezmény csak a saját országukat és az Egyesült Államokat köti, és az Oroszországot körülvevő államokat (mint például Kína) nem szabályozza. Napjainkra ugyanis egyre több állam – Észak-Korea, India, Irán, Izrael, Kína, Pakisztán és Szaúd-Arábia – birtokol közép-hatótávolságú rakéta-fegyvereket. Először a 2000-es évek elején kritizálta a szerződést Vlagyimir Putyin, és meg is kérdőjelezte az orosz érdekeltséget a szerződésben. Az elmúlt 15 évben a nyugati hatalmakban is

egyre nagyobb bizalmatlanságot keltett az orosz fegyverkezés, az új típusú fegyverarzenál megjelenése. Az egyik ilyen a több robbanófej hordozására alkalmas, úgynevezett RS-26 Rubezs interkontinentális ballisztikus rakéta volt, amelyet Oroszország már többször is tesztelt. Szakértők szerint a cél egyértelműen a NATO-tagállamok megfélemlítése volt. A szerződés kapcsán szintén megkérdőjelezhető az R-500 robotrepülőgép, amely hivatalosan 500 kilométer hatótávolsággal rendelkezik, de vélhetően efelett is teljesített a tesztkilövések során, megszegve ezzel a megállapodást. A felsorolt példák jól látható, hogy Moszkva már egy ideje feszegette a szerződés határait. A hivatalos amerikai vádat mégsem ezek a szabálysértések képezték, hanem egy teljesen új fejlesztésű, szárazföldi indítású robotrepülőgép, amelynek hatótávolsága az INF-szerződés hatálya alá esik. Az új rendszerrel kapcsolatos információk 2014-ben kerültek nyilvánosságra, ekkor gyanúsította meg Oroszországot az Egyesült Államok azzal, hogy nem tartja be a szerződési kötelezettségeit. A rakétával kapcsolatos részleteket csak 2018 januárjában tette közzé Washington, de az Obama-adminisztráció hírszerzési információkra hivatkozva nem osztotta meg a vádak alátámasztó bizonyítékokat, még a NATO-szövetségesekkel sem. Oroszország – ahogy sok más témában is – kezdetektől tagadta a szabálysértést. Péczeli Anna tanulmányában kiemeli, hogy az INF-szerződéssel kapcsolatban mindkét fél aggodalmi és féltelmei jogosak, de a nyilvánosságra hozott adatok alapján tényleges kötelezettségszegést csak Moszkva követett el.

A Trump-adminisztráció szkeptikusabb álláspontot képvisel a fegyverkorlátozás előnyeit illetően. Ez a 2015-ben elfogadott

Trump amerikai és Putyin orosz elnök találkozója Helsinkiben

iráni atomalku esetében is megfigyelhető volt, hiszen nemcsak az Egyesült Államok és Irán, hanem az ENSZ Biztonsági Tanácsának tagjai Németországgal és az Európai Unióval kiegészülve írták alá a megállapodást. Az amerikai elnök tavaly májusban jelentette be Amerika kilépését a szerződésből arra hivatkozva, hogy az atomalku többé már nem szolgálja az amerikai nép biztonságát. Ezzel egyértelműen jelezték, hogy az INF-szerződés felbontására is sor kerülhet, ha Oroszország nem függeszti fel a rakétafejlesztéseket. Érdekes tény, hogy a megállapodásból való kilépés szándékának bejelentését megelőző nap James Mattis, akkori védelmi miniszter éppen az európai szövetségeseket nyugtatta meg arról, hogy az Egyesült Államok mindent megtesz az INF-szerződés megmentése érdekében. 2018 decemberében Mike Pompeo külügyminiszter a NATO brüsszeli külügyminiszteri találkozásán hatvan napot adott Moszkvának, hogy beszüntesse a szerződészegést. A szakértők szerint az Obama- és a Trump-adminisztráció közötti legfőbb különbség az, hogy amíg Obama gazdasági és diplomáciai eszközökkel próbálta életben tartani a szerződést, addig Trump nem volt teljesen eltökélt annak megtartása mellett. Péczeli Anna tanulmányában kitér az európai szövetségesek felelősségére is az INF-szerződés bukásában. Bár az amerikaiak nagyon kevés információt bocsátottak rendelkezésre az orosz szerződészegéssel kapcsolatban, az évek óta tartó hallgatásuk nem segítette a szerződés megmentését. Az európai államok túl későn ébredtek rá arra, hogy az INF széthullása és a szárazföldi indítású közép-hatótávolságú fegyverek visszatérése közvetlenül fenyegeti a biztonságukat, mégsem tettek szinte semmit a megállapodás összeomlásának megakadályozásáért.

A tanulmány szerzője szerint Oroszországnak előnyére vált, hogy az Egyesült Államok hosszú ideig nem hozta nyilvánosságra az ellene felhozott vádak bizonyítékait. Ezalatt Moszkva végig tagadta a szabálysértést, miközben a nemzetközi közönség előtt folyamatosan gyanúsította Washington. Amikor Trump bejelentette a felmondási szándékot, Oroszország több diplomáciai gesztust is tett a szerződés megmentésére. Ennek ellenére az USA idén február elsején benyújtotta a kilépési nyilatkozatát. Ezzel életbe lépett a hat hónapos türelmi időszak, amely arra szolgál, hogy a szerződést sértő félnek legyen ideje felszámolni a hadrendbe állított rakétákat, amelyre jelenleg nem sok esély van.

A magyar vonatkozás kapcsán Tóth Péter azt mondta, hogy a szerződésből való kilépés semmiképpen sem lesz jó Kelet-Közép-Európának. A szakértő leginkább attól tart, hogy ez a lépés beindíthatja a rakétafegyverkezést, ami sem Magyarországnak, sem Európának nem válik előnyére. „Ha Oroszország elindít egy ilyen fegyverkezést, akkor arra Európában minden országnak reagálnia kell” – fogalmaz. Ez pedig jelentős pénzbe kerül, és új képességeket is igényel, amelyek nem tesznek jót a diplomáciai kapcsolatoknak sem. „Világosan látható, hogy Magyarország olyan külpolitikát szeretne folytatni, amelyben lehetősége van az Európai Unión kívüli államokkal való pragmatikus gazdasági kapcsolatok fenntartására, például Oroszországgal és Kínával. Ha megromlik az orosz-nyugati viszony, akkor az ezekre a kapcsolatokra is rossz hatással lehet” – fejtette ki a Stratégiai Védelmi Kutatóintézet vezetője.

Az európai hatalmak egy része az amerikai-orosz kapcsolatokat elhidegülésében egy önálló európai stratégia megteremtését látja. Lehetőség lenne akár egy orosz-európai párbeszéd kialakítására is. Tóth Péter szerint az INF-szerződés bukásához a kínai magatartás is hozzájárult. A szakember úgy látja, hogy a békésebb jövő érdekében a kelet-ázsiai nagyhatalmat is be kellene vonni egy hasonló együttműködésbe, bár erre nem sok esélyt lát. „Kína nem érdekelt ebben. Nem tudom, mit tudna felajánlani akár Oroszországnak, akár az Egyesült Államok Kínának azért cserébe, hogy az INF-szerződést betartsa vagy aláírja. Azok közé tartozom, akik ezt nagyon kívánatosnak tartják, de egyáltalán nem reálisnak.”

Valószínűsíthető, hogy véget ér az amerikai-orosz bilaterális folyamat. Az INF-szerződés felmondása azért is aggasztó, mert a NATO szempontjából jelentős fegyverkorlátozási rendszer négy részéből (hagyományos rakétavédelem, taktikai atomfegyverek és stratégiai atomfegyverek) három gyakorlatilag elveszett. Többen úgy vélik, hogy az új START-szerződés jövője is kérdésessé vált, és ha nem újítják meg, 2021-ben megszűnik. Ebben az esetben 1972 óta először nem lenne a két országot korlátozó, jogilag kötelező érvényű megállapodás hatályban. ●

Vízminőségi kárelhárítás hazánkban

SZÖVEG: FECSEK ZSUZSANNA
FOTÓ: REUTERS

Magyarországon az 1960-as évektől beszélhetünk szervezett vízminőség-védelemről, amely a felszíni és a felszín alatti vizek minőségének védelmét és javítását jelenti. Cimer Zsolt, az NKE Víztudományi Karának oktatási dékánhelyettese segítségével bemutattuk a környezeti kárelhárítás és a felszíni vízszennyezés kezelésének legfontosabb részleteit.

Az elmúlt évszázadban a technikai fejlődés sohasem látott ütemben felgyorsult, és olyan új találmányok jelentek meg, amelyek nélkül elképzelhetetlen lenne a mai életünk. Az amerikai National Academy of Engineering által végzett felmérés szerint a 20. század legjelentősebb technikai eredményei között olyanok szerepelnek, mint a villamosítás, az autó, a repülőgép, a rádió és tv, a számítógép, a telefon, vagy például az egészségügyi technológiák. A technikai fejlődés azonban olyan negatív folyamatokkal is jár, mint a biológiai sokféleség jelentős csökkenése és az egyre nagyobb mértékű környezetszennyezés. Az elmúlt időszakban számos olyan technológiai baleset következett be, amelyek rendkívüli terhet raktak a természetes környezetre, az élővilágra. A környezeti elemekben, elsősorban a felszíni és felszín alatti vizekben és a földtani közegben megjelenő szennyezés felszámolása nagyon összetett és költséges feladat, amelyhez számos szervezet együttes munkája szükséges. Jó néhány példát lehet hozni a jelentősebb technológiai balesetekre. Az egyik 1989 márciusában következett be, amikor az Exxon Valdez olajszállító tankhajó, Alaszka térségében egy víz alatti sziklának ütközött. A hajótest kilyukadt, és becslések szerint több mint ötvenmillió liter olaj került a tengerbe, amely 1300 négyzetkilométernyi területet szennyezett be. A kárelhárítás első lépéseként a hajótestben lévő olajat egy másik tankerbe szivattyúzták át, majd a kiömlött olajat megpróbálták összeszedni, zárólánccal körülfogni. A kárelhárításban több mint tízezer ember vett részt, és több milliárd dollár költséggel járt. A balesetet követően néhány nap alatt mintegy kétszáz ezer élőlény pusztult el, és az olaj tönkretette a költöző madarak állandó költőhelyeit is. A szakemberek szerint a természet regenerálódása hetven évig is eltarthat. Hasonló méretű katasztrófa történt 2010-ben is, amikor a Mexikói-öbölben a BP olajipari óriáscég tulajdonában lévő fúrótornyos robbant fel, és mintegy ötmillió hordónyi kőolaj jutott a tengerbe. Ebben az esetben néhány hónap alatt hozzávetőlegesen hétezer állat pusztult el, köztük elsősorban madarak, teknősök és delfinek. A természet saját regenerálódását segítette az az újonnan felfedezett olajlebontó mikroba, amely a vízben jelen lévő oxigéntartalom jelentős csökkentése nélkül képes volt az olaj elfogyasztására. Magyarország vonatkozásában is beszélhetünk jelentős környezetkárosító eseményről. Ilyen volt a 2000-ben bekövetkezett tiszai ciánszennyezés, amelynek következtében a folyó magyarországi szakaszán közel a teljes élővilág – beleértve mintegy 1250 tonna halat – elpusztult. A hatékony kárelhárításnak köszönhetően a Tisza-tó, a holtágak és árterek nagy részének élővilága érintetlen maradt, csak kismértékben szennyeződött. Hasonló esemény történt 2010 októberében Kolontáron, ahol a MAL Zrt. vörösiszap-tárolójának gátja szakadt át. Az erősen lúgos, maró hatású anyag körülbelül négyezer hektáron terült szét, és több mint ezer hektár mezőgazdasági területet borított >>

Tényleges környezetveszélyeztetés esetén a környezethasználó az illetékes közigazgatási szerv tájékoztatásával egyidejűleg kárelhárítást, kármentesítést köteles végezni. Ebben az esemény jellegétől függően a területi vízügyi igazgatóság vagy a nemzeti parki igazgatóság is bekapcsolódik. A kárelhárítási feladatokat készütségi fokozatokban kell ellátni. Elsőfokú készütséget akkor kell elrendelni, ha rendkívüli környezetkárosodásról érkezik információ, és helyszíni kárfelmérést kell tartani. A második fokozatban már a műveleti irányítást közvetlenül megelőző intézkedésekre kerülhet sor, míg a harmadfokú készütség azonnali beavatkozást jelent.

A kárelhárítást ma már nagyon modern technikai eszközök és módszerek segítik. Az olajszennyeződések esetében a lokalizálás merülőfalak, terelőfalak, szorbens hurkák segítségével történik, majd az olajat adszorbens anyag segítségével szedik le. Az adszorbensen kívül alkalmazhatnak olajleválasztó berendezéseket, amelyek működése jellemzően az olaj és a víz felületfeszültség-különbségén alapszik. Elképzelhető olyan esemény is, hogy a szennyezett víztömeget mesterséges beavatkozással oxigénnel kell dúsítani, amelynek célja, hogy a biológiailag bontható szerves anyagokat, valamint a vízben oldott mérgező gázokat távolítsa el a szennyezett vízből.

Az NKE Víz tudományi Karán, Baján építőmérnöki, környezetmérnöki és vízügyi üzemeltetési mérnöki képzés folyik.

A leendő környezetmérnökök külön tantárgy keretei között szerzik meg a környezeti kárelhárítással kapcsolatos jogi és műszaki ismereteket. Az építőmérnöki és a vízügyi üzemeltetési mérnöki képzési programban különböző témakörökhöz kapcsolódóan, a szakon szükséges mértékig sajátítják el a hallgatók a környezeti kárelhárítással kapcsolatos ismereteket. Évente több alkalommal is lehetőséget biztosítanak a hallgatóknak üzemi vízkárelhárítási gyakorlatokon való részvételre. A tavalyi évben például Százhalombattán a MOL Dunai Finomító, a területi vízügyi igazgatóság és a katasztrófavédelem közös gyakorlatát tekinthették meg. 2018-ban a Kutatók Éjszakája programsorozaton a katasztrófavédelem és a területi vízügyi igazgatóság közreműködésével közös bemutató gyakorlatot szerveztek, amelyen a hallgatók is tevékenyen részt vettek. Idén az egyetem közös közszolgálati gyakorlatának fontos része lesz a környezet-szennyezésre való reagálás. A felsőoktatásban egyedülálló rendezvényen a VTK hallgatói nemcsak az elméleti és gyakorlati tudásuk alkalmazásáról adnak tanúbizonyságot, hanem gyakorolják a különböző hivatásrendet képviselő többi kar hallgatóival való kapcsolattartást. Ez azért fontos, mert a bekövetkezett káresemények tapasztalatai is igazolják, hogy a sikeres környezeti kárelhárítás legfontosabb alapeleme a hivatásrendek közötti szoros együttműködés. ●

el. Bekerült a Torna-patakba, majd a Marcal folyón és a Rábán keresztül veszélyeztette a Dunát. A kárelhárítás eredményeként sikerült megakadályozni, hogy a lúgos szennyezés jelentős mértékű veszélyt jelentsen a Dunára.

Magyarországon a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 2007-es kormányrendelet szabályozza az esetlegesen bekövetkező környezetszennyezés során alkalmazandó eljárásrendet. Ebben a környezetszennyezés jellegétől függően – a környezethasználón túl – a területi vízügyi igazgatóság, a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság, a vízügyi hatóság és a nemzeti parki igazgatóságok látnak el feladatokat. A felkészülési időszakban a környezethasználó üzemi kárelhárítási tervet, a területi vízügyi igazgatóság és a nemzeti parki igazgatóság kárelhárítási területi tervet készít, amelyet környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság hagy jóvá. Ezekben a tervekben részletesen kidolgozzák azokat a speciális intézkedéseket, amelyeket egy esetleges környezetszennyezés esetén meg kell valósítani. Ennek érdekében évente tartanak kárelhárítási gyakorlatot.

„Továbbra is aktívnek kell maradni”

SZÖVEG: SZŐŐR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Másfél évtizedes vezetői munkájának elismeréseként külön is köszöntötték Imre Miklós egyetemi docentst az Államtudományi és Közigazgatási Kar idei első kari tanácsai ülésén. Az intézmény oktatója tavaly év végéig vezette a Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Intézetet. A nagy szakmai és emberi tapasztalattal rendelkező szakemberrel a vezetői mentalitásról, az oktatási módszerek változásairól és nagy sportrajongó révén a fociról, a boksrról és a teniszről is beszélgettünk.

○ Mennyit változott az élete az elmúlt hetekben, mióta már nem tölt be vezetői pozíciót?

Imre Miklós: Mostanában egyre inkább megérint az idő múlásának az érzése. Mintha nagyon felgyorsult volna minden körülöttem, szinte azt is alig érzékelem, hogy eltelik egy-egy szemeszter. Ez az érzés természetesen nem egyik napról a másikra jelentkezett nálam, hanem nagyjából a hatvanadik életévem betöltése után, fokozatosan kerített hatalmába.

○ Az időt – jelenlegi ismereteink szerint – nem tudjuk megállítani, de van-e valamilyen módszer arra, hogy ne tűnjön olyan rohamosnak az idő múlása?

I. M. Fontos, hogy amennyire lehetséges, aktívnek kell maradnom továbbra is. Ha nem így tennék, akkor az életkilátásaim is romlanának. Az ember egy bizonyos kor felett már nem nagyon szereti a vezetői munkával járó folyamatos stresszhelyzeteket, de az sem megoldás, ha teljesen visszavonul a munkától. Meg kell találni a kettő közötti egészséges középút. Én is ezen vagyok.

○ Azt mondják, hogy a vezetők általában stresszesebbek, mint a beosztottak. Ennek mi az oka?

I. M. Ez nagyrészt a felelősség miatt van. De az nem igaz, hogy egy vezető állandóan stresszhelyzetként éli meg a feladatait.

A hosszabb időn át végzett vezetői munka miatt nagyobb az esélye annak, hogy az illető óhatatlanul elkopik egy kicsit, és ilyenkor a stresszel járó helyzeteket is nehezebben éli meg. Ezt én is észrevettem magamon, és ezért is döntöttem úgy, hogy ha már nem szükséges, akkor nem vállalom vezetői feladatokat. Inkább egy lépéssel visszább vonulok úgy, hogy közben azért aktív is maradok. A napjainkban zajló technológiai forradalom miatt is nagyon komoly átalakuláson megy keresztül a világunk, ezért egy idő után át kell adni a stafétabotot azoknak a fiataloknak, akik már sokkal jobban tudnak alkalmazkodni ehhez az új szemlélethez. Ők már ebben a világban szocializálódtak, ezért jobban is tudják kezelni az új kihívásokat, mint az én generációm tagjai.

○ Akkor már nem igaz a mondás, hogy „jó az öreg a háznál”? Mennyit számít egy vezetőnél a szakmai ismeretek mellett az emberi tapasztalat?

I. M. Szerintem az a legideálisabb megoldás, ha az idősebb generáció nagyobb szakmai és emberi tapasztalatát ötvözi a fiatalabbak motiváltságával és a technológiai változásokhoz való jobb alkalmazkodóképességével. A munkahelyek többségében egyfajta tanácsadói szerepben mindig szükség lesz idősebb

Imre Miklós

*Kedvenc könyv • Krúdy Gyula és Sütő András művei
Kedvenc film • Megáll az idő, Szindbád, Kút,
Mennyei királyság, A profi
Kedvenc zene • Led Zeppelin, Ős-Edda, Bikini,
a görög Sirtos együttes, Vivaldi és Mozart művei
Hobby • sport, olvasás, utazás*

a jó vezetőnek a természetesség is. A vezetői feladatok egy részét ugyanis nem lehet az iskolapadban elsajátítani. Ez részben adottság, így valószínűleg nem lehet mindenki jó vezető, függetlenül attól, hogy mennyire jó a szakmájában. Nemrég olvastam arról, hogy a hálózat kutatás szempontjából azok a legjobban működő közösségek, ahol az emberekben erős az együttműködésre való igény. Képletesen szólva, ha kevesebb a Nobel-díjas, de jobban

kooperálnak a közösség tagjai, akkor valószínűleg jobb eredményeket tudnak produkálni, mint ahol csak a szakértelem és a tehetség számít.

○ Ön milyen típusú vezetőnek tartja magát, és ez mennyire változhat az életkor és a feladat függvényében?

I. M. A vezetői tulajdonságok közül a döntés képessége az egyik legfontosabb, hiszen minden helyzetben tudni kell dönteni. Ezt nehéz megszokni egy olyan embernek, aki alapvetően konfliktuskerülő. A jó vezetők szerintem integratív személyiségek is. Az ember folyamatosan változik a korából eredően is, de a közösség természete is alakíthat rajta. A vezető részben tudatosan, részben akaratán kívül is idomul ahhoz a közösséghez, amelyben dolgozik. A vezetői kompetencialista állandó, de az egyes eszközök alkalmazásának aránya változhat a különböző közösségekben. Értem ezalatt, hogy egy demokratikus vezetőnek is kell adott esetben autokratikusan viselkednie. Nem lehet olyan döntést hozni, hogy az mindenkinek megfeleljen, és bizony adott helyzetben sértheti is az a közösség egy részének az érdekeit.

Azonban hosszabb távon ezek a döntések is segíthetik a közösség fejlődését.

○ Vezetői pályafutásában mely időszakok állították a legkomolyabb kihívások elé?

I. M. Általában elmondhatom, hogy szerencsés vagyok, mert olyan igazán megoldhatatlannak tűnő feladatok elé nem állított a sors vezetőként. Amikor pedig kicsit nehezebb helyzetbe kerültem, mert esetleg nem rendelkeztem minden témában a megfelelő kompetenciával, akkor támaszkodhattam a munkatársaim felkészültségére, szakértelmére. Ilyen volt például az, amikor a Corvinus Egyetem rektorhelyetteseként az informatikai terület felügyelete is hozzám tartozott. A vezetőnek nem kell mindenben a legjobbnak lennie, de tudnia kell kiválasztani azokat az embereket, akik a legjobbak az adott területen. Egyébként az évek alatt én is rájöttem arra, hogy például az informatikai ismeretek ma már nélkülözhetetlenek a vezetők számára is, vagy például a kommunikációnak is nagy szerepe van egy szervezet működésében. De így van ez az oktatói pályán is, hiszen az egy kicsit a színészi munkához hasonlít. Akit állandóan a rettegés kerít hatalmába, ha belép egy előadóterembe, annak nem szabad ezen a pályán maradnia. Az oktatónak magabiztosnak kell lennie, de nem nagyképűnek. Azt látni kell, hogy egy-egy előadáson a tárgyi ismeretek átadását már nem igénylik a fiatalok, és egyre nagyobb szerepe lesz az online megoldásoknak az oktatásban is. Én is azt tapasztalom, hogy az elektronikus tananyagok egyre gyorsabban fejlődnek, és egyértelműen ez jelenti a jövőt. De azért az sem baj, ha még vannak olyan kollégák, akik a régi módon tartanak meg egy-egy előadást, például papír és egyéb segédanyag nélkül. Ez ma már szinte kurióznak számít.

○ Ez azt jelenti, hogy az oktatók személyes jelenléte lassan feleslegessé válik?

I. M. Egyáltalán nem. Bár elismerem az új típusú elektronikus tananyagok létjogosultságát, sőt egy kicsit „szerelmes” is lettem ezekbe a megoldásokba, de a személyes kommunikációt nem lehet pótolni. Azt nem tudom elképzelni, hogy egy hallgató soha ne találkozzon személyesen is az oktatóval. Ez a szakma végét jelentené. Manapság a hallgatók számára is egyre fontosabb a tájékozottság, amihez nem elég csupán a tananyagot elsajátítani, hanem sokat kell mellé olvasni, informálódni. Ez ugyanakkor egyre nehezebb feladat a sok fals információ miatt. Ezek kiszűrése is fontos dolog, amelyben az oktató is komoly segítséget nyújthat.

○ Az elmúlt évtizedekben számos vezetői pozíciót töltött be. Ön volt például az NKE egyik alapító rektorhelyettese. Hogyan emlékszik erre az időszakra?

I. M. Az egyik jogelőd intézmény, a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Kara akkori dékánjaként vettem részt az NKE alapításának és elindulásának előkészítésében. Akkoriban egyértelműen látszott, hogy az integrálni kívánt hivatásrendeket egészen más szervezeti kultúra jellemzi.

Ezek a jelentős különbségek azonban néhány hónap alatt kezdtek eltűnni, feloldódni. Az előkészítésben részt vevők, mint például Kis Norbert akkori miniszteri biztos, jelenlegi dékán megtalálták a közös hangot egymással, így aránylag zökkenőmentes volt az integráció. A honvédtisztképzést leszámítva ma már minden hivatásrend fizikailag egy helyen, a Ludovika Campuson található meg. Az Államtudományi és Közigazgatási Karnak, valamint a Rendészettudományi Karnak ráadásul egy épületben vannak az irodái és az oktatási termei. A két kar korábban is több területen kapcsolódott egymáshoz, ez az együttműködés most még szorosabbá vált. Ahhoz persze hosszú évek kellettek, hogy a hallgatók is megtalálják egymás társaságát és az önálló identitásra vonatkozó elemeket. Ma már ezek a kapcsolatok természetesen jól működnek, de emögött nagyon sok munka van.

○ Beszélgetésünk elején említette, hogy szeretne aktív maradni a jövőben is. Milyen tervei vannak?

I. M. Mivel a hallgatóim és kollégáim társasága, valamint maga az oktatói munka is nagyon sok örömet szerez, ezért nem szeretném magam mögött hagyni a pályát. Ugyanakkor valószínűleg több időm jut majd olyan tevékenységekre, amelyek egy kicsit háttérbe szorultak az utóbbi években. Szeretnék gyakrabban részt venni olyan szakmai konferenciákon, ahol például a hálózat kutatásról vagy a közigazgatás különböző szegmenseiről van szó. Emellett jó lenne többet sportolni és a természettel való kapcsolatomat is újra megerősíteni. Az a tervem, hogy az ország egyes vidékeit szisztematikusan végigjárjam, de a zenei érdeklődésemet is szeretném jobban kielégíteni különböző koncerteken. Régen még a barátaim is nagy rockernek tartottak, de ma már a komolyzene iránti igényem is egyre nagyobb.

Azt mondják, hogy nagy filmrajongó, és külföldi focimeccsre is szokott járni.

I. M. Az elmúlt években nagyon sok jó magyar filmet láttam, de a régi kedvenceimet is szeretem újraneézni, akár a barátaimmal is. Mint ahogy a focimeccsre is nagyon érdekelnek. Kedvenc német csapatom, a Dortmund nemrég kapott ki a BL-ben a Tottenhamtól. Ilyenkor háromnapos gyász van az életemben. De voltam már például Barca-meccsen is, amikor még Ronaldinho volt a nagy ász, és Messit még közel sem ünnepezték úgy, mint most. Egyik kedvenc sportom a profi bokszt, amelynek kapcsán végigkövettem Mike Tyson pályafutását. Általában azok a sportolók érdekelnek, akik nem a szokványos recept szerint működnek. Hiába Federer például a Mr. Tenisz, én mindig Nadalnak szoktam drukkolni, aki kevésbé tehetséges, de nagyon nagy küzdő. Mostanában egyre inkább azt érzem, hogy szeretném teljes egészében megélni a pillanatokat, az élet minden fontos mozzanatát. De tudom, hogy néha fékezni is kell majd magam. ●

A közigazgatásnak is követnie kell a trendeket

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA

Manapság egyre nagyobb információtechnológiai kihívásokkal néz szembe a közigazgatási szektor, amelynek a versenyszférához hasonlóan követnie kell az olyan nagy trendeket, mint például a digitalizáció, a mesterséges intelligencia, a Big Data vagy a blokklánc-technológia. Ezeket az új típusú kihívásokat elemezték szakemberek a februárban tartott Első Magyar Döntéshozói Think Tank szakmai konferencián. A rendezvényen előadást tartó Budai Balázssal, az NKE ÁKK intézetvezetőjével a közigazgatás ezzel kapcsolatos feladatairól beszélgettünk.

○ Milyen információtechnológiai kihívásokkal szembesül manapság a közigazgatás?

Budai Balázs: A társadalmi alrendszeret egyre gyakrabban helyezzük el egy digitális ökoszisztémában, amelyben az infokommunikációs technológiák (ICT) alakulása alapvetően meghatározó. A kihívások legnagyobb részét tehát technológiák által befolyásolt trendek határozzák meg. Ezek közül több mint egytucatnyi van, amely a közigazgatásra is jelentős hatást gyakorol. Ilyen a globalizáció, a digitalizáció, a Big Data, a dolgok internete, a mesterséges intelligencia, a blokklánc, a kommercializáció, a mobilizáció, a perszonalizáció, a virtualizáció, a vizualizáció, a digitális egyenlőtlenség, a töredékesség, az újraértelmezett munka és a közösségek hatalma. Alapvetően ezek a trendek felelnek azért, hogy a világ hogy néz ki most, és milyen irányba halad.

○ Mi hívta életre ezeket a kihívásokat, és hogyan lehet alkalmazkodni hozzájuk?

B. B. Ezek a kihívások a társadalom és a technológia fejlődésére vezethetők vissza. Az viszont kérdés, hogy melyik hajtja, irányítja a másikat. Az egyik elképzelés szerint az információs társadalomban a társadalmi változás mozgatórugója a technológia. Mások, köztük én is úgy vélem, hogy a technológiai változás mozgatórugója a társadalom. Mondhatjuk azt is, hogy a társadalmi változást a technológia indítja el, de a sebessége, üteme már társadalmi, néhol állami vezérlésű. Hogy melyiken van a hangsúly, az ízlés kérdése. Ugyanakkor a technológiai fejlődést a világháló rendkívüli mértékben gyorsítja, így a hatások könnyebben elérnek a világ egyik pontjából a másikba. Pillanatok alatt robbanhatnak be teljesen új innovációk, azt pedig a társadalom dönti el, hogy azok el tudnak-e megfelelően terjedni. Nagy különbségek lehetnek egyes szektorok és országok között is az adaptációs intelligenciát illetően. Ha például a versenyszféra meglovagol egy trendhullámot, és a közigazgatás figyelmen kívül hagyja azt, akkor óriási fejlődésbeli különbségek mutatkoznak meg, akár már rövid távon is.

○ Az említett trendek között vannak-e fontosabbak, nagyobb jelentőségűek, például a közigazgatás fejlődését tekintve?

B. B. A készülő Digitális Magyar Program három pilléren (megatrenden) nyugszik: adat, hálózat és robot. A készítőik szerint ezek a világ meghatározó irányai. Ez is egy lehetőség. Mindegyik megatrendnek akkora a jelentősége, hogy már önmagukban is teljesen meg tudják változtatni az életünket. Ha egyet mégis ki kellene emelni, akkor az a blokklánc-technológia, amely az információkezelés olyan kontrollkrisziséhez hozhatja, hogy még a középtávú terveinket is át kell értékelni. Ezáltal úgy valósulhatnak meg például

penzügyi tranzakciók, hogy azt az állam nem látja, ha pedig nem látja, nem tudja adóztatni sem. Ha nem tud adóztatni, akkor a közigazgatás finanszírozhatósága kerül veszélybe.

○ A közigazgatásnak valószínűleg már csak a hatalmas adatvagyon miatt is követnie kell a trendeket. Az úgynevezett adatpolitikai fehér könyvnek mi a jelentősége ebben a folyamatban?

B. B. A közigazgatásra is igaz, hogy ha jól bánok az adatokkal, információkkal, tudásokkal, akkor jó, vagyis racionális és hatékony döntéseket tudok hozni, jó közszolgáltatásokat tudok elindítani. Ez már kőkemény üzlet is, hiszen ezen adatokkal a versenyszféra is dolgozik. Olyannyira, hogy az ipar 4.0 legfőbb alapja az adat vagy információ. Tehát a versenyszféra nem csupán önmagával versenyez, hanem a közszférával is. A közszféra helyzeti előnyben van, mert egy olyan adatvagyonnal rendelkezik, amely a saját tevékenységéből fakad. A versenyszférának ezekért sokkal jobban meg kell küzdenie, de jobban motiválja őket a profitszerzés, amely viszont a közszférát nem kényszeríti. Így alakulhat ki az a furcsa helyzet, hogy egy ország lakosságáról sokkal több adata van a multinacionális óriásoknak (Facebook, Google), mint az adott kormánynak. Ráadásul ezeket az adatokat egyelőre jobban is tudják hasznosítani. Az adatpolitikai fehér könyvnek az a célja, hogy számba vegye, milyen adatvagyonnal rendelkezünk, és hogyan tudjuk ezt hasznosítani, vagy adott esetben korlátozni is. Azt kell megvizsgálni és végiggondolni, hogy milyen adatokat hasznosítsunk, és hogyan, kikkel együttműködve, milyen adatokat zárjunk el, hogy megelőzzük a visszaéléseket.

○ Az oktatásnak milyen szerepe lehet ebben?

B. B. A digitális kompetenciák oktatását kell az iskola-rendszer minden szintjén intenzívebbé tenni, és folyamatosan frissíteni kell a tudásanyagot. A care why típusú tudástőke, azaz az utógondozás, az ismeretek és készségek frissítésének képessége nem véletlenül vált napjainkra a legfontosabb tudástőkeelemmé. Az ENSZ 2018-as e-government-felméréséből (EGDI) látható, hogy mely országok hogyan próbálnak alkalmazkodni ezekhez a trendekhez. A nemzetközi szervezet négy fejlődési csoportot különböztet meg, és az országok fényévekre vannak egymástól. Mi a magas EGDI-értékekkel bírók csoportjához tartozunk, de így is óriási távolságra vagyunk a dánoktól és a finnektől a digitális adaptációs képességünket tekintve. A másik irányban hasonlóan nagy a távolság Egyiptomtól, Jamaikától, Kubától. Az már most is látszik, hogy az információtechnológiai fejlődés miatt a közszférából is esnek majd ki munkakörök. Az a munkavállaló marad meg, aki alkalmazkodni tud, akinek megvan az ehhez szükséges készsége, tudása,

Geopolitika és világkereskedelem nyolc tézisben

SZÖVEG: SZŐŐR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Magyar ENSZ Társaság a Nemzeti Közszerológálati Egyetemen tartotta ismeretterjesztő, felvilágosító programjának, az ENSZ Akadémiának az aktuális rendezvényét. A februári eseményen Martonyi János volt külügyminiszter tartott előadást, aki nyolc pontban vázolta fel azokat a tényezőket és folyamatokat, amelyek alapvetően meghatározhatják a jövőben a világpolitikát és a gazdaságot.

döntően digitális kompetenciái, míg a többiek lemorzsolódnak. Ma már egészen más tudásra van szükség, mint 15-20 évvel ezelőtt.

○ Milyen veszélyt hordoz a fejlődés?

B. B. Tavaly az Önkormányzati Kutatóintézet keretein belül vizsgáltuk a smartcity-jelenség közigazgatási vonatkozásait. Ennél az okosváros-kutatásunknál volt egy hidegrázós megvilágosodásom, miszerint minél több adatot integrálunk és csatornázunk be, annál nagyobb veszélyeket generálunk. Ha megnézzük a kínai társadalmi kreditrendszer már megvalósult elemeit, akkor könnyen beláthatjuk, hogy megalapozottak a félelmek. Olyan új tudások jönnek létre, amelyek kontrollálhatatlanul, illetve szabályozatlanul óriási visszaélésekre adhatnak lehetőséget. Sokáig kinevettem a Giddenshez vagy Orwellhez hasonló szkepticisták digitális rabszolgaságról szóló nézeteit, de most úgy látom, hogy részben alábecsültem a kérdést. Egyre szaporodnak az internetes térben és az adatok integrációjából fakadó visszaélések. Maga a smart city is egyre több olyan kérdést vet fel, amelyek a terület újragondolását indokolják. Jelentős veszélyeket

rejt a mesterséges intelligencia és a gépi tanulás is. Ezek száma és kifinomultsága mai tudásunk szerint bővülni fog. Ráadásul a gépi tanulással párhuzamosan az emberi agy teljesítőképessége csökkenni fog, hiszen számos alapvető vagy összetett feladatot (autóvezetés, számolás, kézírás) átvesznek a gépek az emberektől.

○ Az adatkezelés kapcsán mire érdemes odafigyelni?

B. B. A közigazgatás legfőbb tevékenysége ma az adatkezelés. Szinte minden mozzanatban ott az adat, tehát a jövő közigazgatásának sikerét az adatkezelés sikeressége és megbízhatósága jelenti majd. Ha a digitális közbizalom sérül, akkor az érintettek digitális államba vetett hite olyan csorbát szenved, amely évekre visszavethet amúgy sikeres kezdeményezéseket. Fontos az adatkezelés nemzetközi garanciáinak meghatározása, a határok meghúzése. Nem véletlenül beszélünk például GDPR-ról, NIS-ről, e-Privacyról, kiberbiztonságról vagy kritikus információs infrastruktúrákról. Minél intenzívebben hajtjuk a digitális állam eszményét, annál inkább oda kell figyelni az ezekkel együtt járó anomáliákra, és preventív gondolkodással elébe kell menni a katasztrófának. ●

Martonyi János volt külügyminiszter

„A geopolitika és a kereskedelem, vagy tágabb értelemben a gazdaság olyan tényezők, amelyek alapvetően határozzák meg és alakítják a világ sorsát” – mondta előadása bevezetőjében a volt külügyminiszter. Martonyi János szerint a technológiai fejlődés különösen nagy hatással van a világrend alakulására. Elsősorban a mesterséges intelligencia és a biotechnológia, valamint azok összekapcsolásának eredményei határozzák meg, hogy milyen irányt vesz a jövőnk. „A technológiai forradalom a fejünkben zajlik, amely nem más, mint a tudomány és az innováció” – fogalmazott a szakember, aki szerint azonban minden fejlődésnél fontosabb a morális tartalom, az erkölcs. Ez pedig számos kérdést vet fel, például a biotechnológiával kapcsolatban is. Elhangzott, hogy amire korábban a távoli jövőként gondoltunk, az ötven éven belül bekövetkezik, és számos veszélyt is rejt magában. Martonyi János elsősorban a mesterséges intelligenciát tartja veszélyforrásnak. A volt külügyminiszter a világrend objektív tényezőinek nevezte a geopolitikát és a világkereskedelmet, amellyel kapcsolatban nyolc trendet vázolt fel az előadáson:

- ◆ **Az agykutatók is megállapították, hogy az emberi agyban van rend és rendszer, de nincs hierarchia. Ugyanez igaz a jelenlegi világrendre is, ahol különböző területeken vannak ugyan alá-fölé rendeltségi szintek, de ezek szereplői eltérőek.** Különböző területeken különböző hatalmak állnak az élen. Például a demográfiai adatokat figyelembe véve Kína és India a legmeghatározóbb szereplő, de a nukleáris robbanófejek számát illetően Oroszország és az USA áll az élen. A világ első kereskedelmi hatalma mind az export, mind az import szempontjából pedig az Európai Unió. Ez a brexit után is így marad valószínűleg.
- ◆ **A világban nincs hegemonia sem.** Igazából nem is volt, és valószínűleg nem is lesz. Kísérletek voltak erre a történelemben, de ezek sohasem sikerültek igazán. A világ soha nem volt egypólusú, nem beszélhetünk teljesen egységes, központból vezérelt rendszerről. A mesterséges intelligencia elterjedésével is lesz verseny az országok között, hogy melyiké lesz gyorsabb, kifinomultabb és innovatívabb megoldás. Nem igazak azok a vélekedések, hogy létezik egy titkos hatalmi központ.

Ebből több is létezik, nem csak egy. Ezek egymással mindig versenyben állnak, ami inkább jó, mint rossz.

- ◆ **Egyre többször halljuk a nyugati sajtóban is, hogy a világban két rendszer van kialakulóban. Ez nem igaz, mert nem kettő, hanem több rendszer van.** Az USA és Kína mellett is több nagyon fontos szereplője van a világrendnek. Ilyen például Oroszország, Japán és az Európai Unió. Az USA és Kína közötti szembenállás nem hasonlít igazán a hidegháborús viszonyokra, már csak az ideológia hiánya miatt sem. A Kína-Oroszország viszony néha úgy tűnik, mintha igazi szövetség lenne, de ma már elég erős a bizalmatlanság a két ország között. Ráadásul, ha a populációszámot vagy a GDP-t nézzük, akkor sem egy kategória a két állam. Az atlanti szövetséget a geopolitikai érdek mellett leginkább a közös értékrend tartja össze.

- ◆ **Az államok a kereskedelmi korlátozásokat egyre inkább nemzetbiztonsági érdekre hivatkozva vezetik be.** Eddig volt egy irratlan szabály, hogy ilyen érdekekre ne hivatkozhasanak az országok. Ezt a kérdést ugyanis nem igazán lehet eldönteni, mert ki tudja megmondani azt, hogy például az USA-nak mi a nemzetbiztonsági érdeke, és mi nem. Ezt a rendszert éppen a legnagyobb szereplője, az Egyesült Államok borította fel, amikor gazdasági, kereskedelmi problémát próbál nemzetbiztonsági okokra hivatkozva kezelni. Ezt csinálja egy kis ország, Koszovó is, amely százszázalékos többletvámtól vezetett be a szerb, majd a bosznia-hercegovinai termékekkel szemben. Ha a legnagyobb megteheti ezt, akkor precedenst jelenthet a kisebb országoknak is, ami nem biztos, hogy jó irány.

- ◆ **Nincs lezárt kétoldalú kapcsolatrendszer, nincs bilateralizmus.** A kereskedelem önmagában is multilaterális, így volt ez már Adam Smith skót közgazdász korában is. Az ellátási láncok és értékláncok világában pedig teljesen nyilvánvaló, hogy egy kétoldalú megállapodásban bekövetkező változás a világkereskedelem minden szereplőjére hatni fog valamilyen mértékben. Az Európai Unió autóipara, mezőgazdasága például kifejezetten jól jár az USA és Kína közötti kereskedelmi háborúval.

- ◆ **A globalizáció nemhogy gyorsulna, hanem egyértelműen lassult az elmúlt öt évben.** Ennek fő oka a technológiai fejlődés, azaz ma már sokszor elég az adatokat továbbítani, szállítani. Lassan az

egész világ adatokból fog állni. A technológia inkább visszafogja a globalizációt, valamint lokalizálja a termelést és a munkát. A globalizáció terjedését a fenntarthatósággal kapcsolatos törekvések is lassítják. A globalizációt kezdi felváltani a regionalizáció: az egymással földrajzi közelségben állók kapcsolódnak össze a termelésben. A britek is rájönnek majd arra a brexit után, hogy például Ausztrália nem fogja pótolni Franciaországot.

- ◆ **A világkereskedelmre különösen igaz, hogy nincs előny hátrány nélkül.** Ez hangsúlyozottan így van a szabadkereskedelmi egyezményekkel is. Az EU Japánnal kötött megállapodása nagyon jó lehet az európai kontinens számára. Az autóipar helyzete miatt hazánkat is jelentősen érinti az esetleges USA-EU megállapodás tartalma. Oroszország tagja az Eurázsiai Gazdasági Uniónak, amely mára tényezője a világgazdaságnak. Az oroszokkal kötendő szabadkereskedelmi megállapodásnak gátja ez a vámunió. A brexit-népszavazáskor még a politikusok 90 százaléka sem volt tisztában a vámunió és a szabadkereskedelmi megállapodás közötti különbséggel. A britek helyzete valószínűleg sokkal rosszabb lesz a kilépés után.

- ◆ **A technológiáról szóló verseny egyre éleseedik a világban, és ez jelentős egyenlőtlenségeket is szülhet a jövőben.** Hadászati szempontból ez konfliktusokat is eldönthet, megboríthatja a kölcsönös elrettentés jól bevált elvét. A biotechnológiai fejlődés által szült egyenlőtlenségeket pedig nem biztos, hogy tudja majd kezelni az emberiség. A veszélyek súlyosbodnak, de ezek túlnyomó többségét az ember alkotta, így ezeken lehet segíteni. Mégsem reménytelen a helyzetünk. ●

Együtt egy jobb internetért!

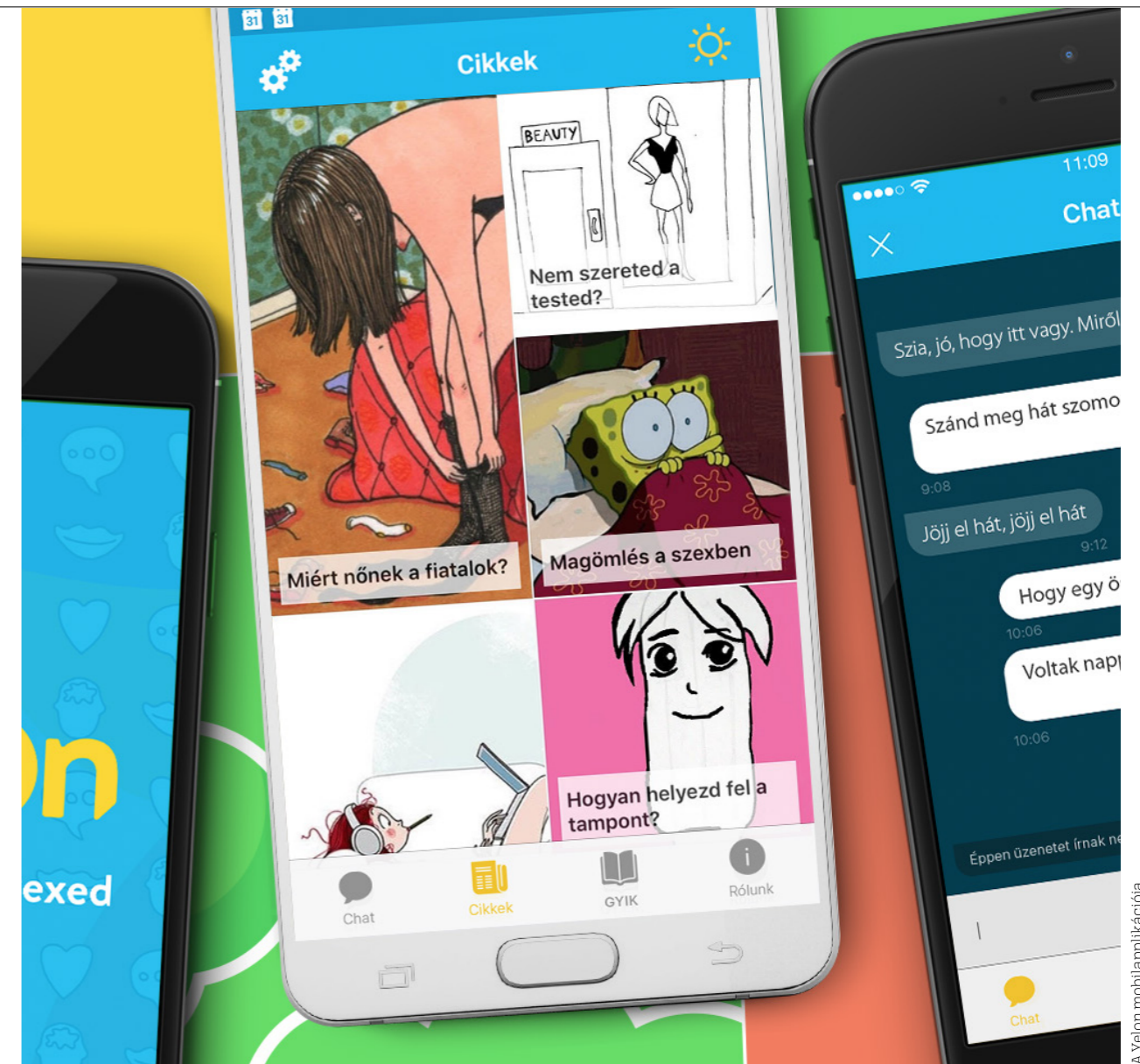
SZÖVEG: HORVÁTH MÓNIKA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

„Mindannyiunk közös ügye, hogy az internetet egy jobb helyre tegyük a magunk és egymás, de különösen a fiatalok számára” – hangzott el a biztonságos internet nap rendezvényén, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A már hagyományosnak tekinthető, nemzetközi kezdeményezésű program idei eseményén a meghívott szakemberek az online tér veszélyeire is felhívták a figyelmet.

Együtt egy jobb internetért! Ez az idei szlogenje annak a minden év februárjában megrendezett figyelemfelkeltő napnak, amelynek célja, hogy az Európai Unió biztonságos internet nap (Safer Internet Program – SID) elnevezésű akciótérvének megfelelően több mint száz országban ugyanazon a napon hívja fel a figyelmet az internet előnyeire és veszélyeire, így a zaklatásra, a gyermekpornográfiára, valamint egyéb illegális és káros tartalmakra. A programsorozat világszerte lebonyolított rendezvényein a szakemberek tájékoztatják a fiatalokat, szülőket, pedagógusokat és döntéshozókat az online világ által okozott problémákról és azok lehetséges kezeléséről. A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat, a SID hazai konzorciumvezetője az idei eseményt az NKE-n szervezte meg. A helyszín kiválasztása nem volt véletlen: a tematikus napon összehívott két

kerekasztal-beszélgetés egyikének moderátora Krasznay Csaba, az NKE adjunktusa, az egyetem Kiberbiztonsági Akadémiájának programigazgatója volt. A meghívott szakértők először azt a kérdést járták körül, hogy mennyire uralja mindennapi életünket az online tér. Steigervald Krisztián generációkutató megállapította, hogy manapság nem kezelhető két külön térként az offline és az online valóság, mert mindkettő egy időben van jelen az életünkben. De sokszor fordul elő az is, hogy az offline működést felülírják az online események. „Ha megpittyen a telefonunk, ha jön egy üzenet, megszakítjuk az offline tevékenységünket, és odaugrunk megnézni, hogy ki írt” – fogalmazott a szakértő. Megjegyezte, hogy szükség lenne a családok életében is egyfajta „digitális szünetre”, amikor az együtt töltött idő kizárólag az azonos térben lévőkre korlátozódna.

A szakértők szóltak az online tér használatának lehetőségeiről is. A hazai felmérések azt mutatják, hogy a digitális eszközök – az okostelefon, a tablet, a számítógép – közül az okostelefon elterjedtsége a legnagyobb Magyarországon. Steigervald Krisztián megjegyezte, hogy az okostelefonnak kicsi a képernyője és a billentyűzete az önálló tartalmak létrehozásához. „A digitális tanuláshoz, oktatáshoz, fejlesztéshez táblagép vagy laptop szükséges, amelyekből azonban jóval kevesebbet használnak ma Magyarországon” – mondta. Attól, hogy a mai fiatalok sok digitális eszközzel rendelkeznek, még nem lesznek digitálisan képzettek. „A legtöbb fiatal tartalmakat oszt meg, vagy trollkodik, az aktív tanulás és a hozzáadott érték az online térben sajnos még gyerekcipőben jár” – fogalmazott a generációkutató. Hartai László filmrendező, médiaoktatási szakértő megjegyezte,

hogy a rendkívül gyorsan változó internet miatt folyamatos fejlődésre, tudásunk rendszeres aktualizálására van szükség. A szakértők egyetértettek abban, hogy a fiatalokat leginkább úgy védhetjük meg az online veszélyektől, ha nem tiltjuk az online eszközök használatát, hanem növeljük a médiahasználati tudatosságukat, bővítjük ismereteiket a témában, segítjük az aktív tudás elsajátítását. Táler Orsolya, a több mint húsz éve működő Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány ügyvezetője szerint a fiatalok körében a digitális világhoz kapcsolódó egyik leggyakoribb problémát okozó jelenség az úgynevezett szexting. „A mostani eszközökkel könnyű képi vagy videótartalmakat készíteni egymásról. Az egy nagy kérdés, hogy a párkapcsolat lezárása után mi lesz ezekkel a tartalmakkal, nem történik-e velük visszaélés”

A Yelon mobilapplikációja

– hangsúlyozta a szakember. Kiemelte, hogy ezen e téren nagyon alacsony a jogtudatosság, de nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek körében is. „Ha a beleegyezéssel készítének rólam egy meztelen képet, akkor nekem természetesen jogomban áll azt bárkinek továbbküldeni. De azt kevesen tudják, hogy más nem rendelkezhet az én képemmel, és hogy ez büntetőjogi kategória.” A szakértő kiemelte, hogy az online zaklatás, a cyberbullying érzelmileg azért olyan megterhelő a szenvedő fél számára, mert szinte lehetetlen elmenekülni előle: nem kapcsolódik egy földrajzi térhez, például az iskolai helyszínhez, hanem a támadó bármikor és bárhol lecsaphat az áldozatára. Másrészt a megálázás nem feltétlenül marad néhány ember titka, előfordulhat, hogy egy nagyobb kortárs közösség is tudomást szerez róla. Aki átél egy ilyen zaklatási ügyet, tudjon és merjen segítséget kérni szülőtől, tanártól, kortárstól, ne maradjon egyedül a problémájával. Fontos az is, hogy baj esetén ne az áldozatot hibáztassuk.

esetén nagyon fontos, hogy megőrizzük a bizonyítékokat. A szégyenérzet miatt ne töröljük ki az üzenetet vagy a fényképet, amelyet kaptunk vagy láttunk. Csináljunk printscreen, mentsük el a beszélgetést és a képeket, majd forduljunk a szülőhöz, pedagógushoz, hiszen mindenki értünk van. Ha nem sikerül egymás között megoldani a problémát, akkor kell megtenni a feljelentést a rendőrségen” – fogalmazta meg tanácsait a szakember. Az ismeretek bővítése, a digitális tudatosság erősítése a célja az egyre növekvő számú internetes alkalmazásoknak is. Ezekről azon a kerekasztal-beszélgetésen szóltak a résztvevők, amelyet Krasznay Csaba, az NKE adjunktusa, az intézmény Kiberbiztonsági Akadémiájának programigazgatója moderált. Elhangzott, hogy a Yelon.hu weboldalnak például van egy külön felülete a fiatalok és a szülők számára, és számos blogbejegyzés található a kamaszokat érdeklő olyan témákban, mint például a szex, a kortárs kapcsolatok, a diákélet, a gyerek-szülő kapcsolat,

Az online zaklatással kapcsolatos rendészeti feladatokról beszélt hozzászólásában Békési Fruzsina Ágnes rendőrhadnagy. A Nemzeti Nyomozó Iroda kiberbűnözés elleni főosztályának nyomozója elmondta, hogy elsősorban a gyermekpornográfia és az ehhez kapcsolódó bűncselekmények nyomozásában vesznek részt a munkatársaival. Ebben a munkában együttműködnek a nemzetközi hatóságokkal és hotline vonalak működtetőivel. A nyomozás azzal kezdődik, hogy próbálják beazonosítani az internetre felkerült képfelvételt vagy készítésének helyét. Ezt elsősorban a felvételek digitális, vizuális és audiotartalmának elemzésével tudják kideríteni. Megvizsgálják a képek hátterét is, hogy látható-e rajta egy olyan körülmény, amely alkalmas a helyszín beazonosítására. Ha ez sikerrel jár, akkor a felderítést a bűnüldözési tevékenység követi az áldozat biztonságba helyezésével és az elkövető kivonásával. „Az online megszegyenítés

valamint a digitális tér kezelése. Emellett az oldal chatfunkciója segítségével a kis- és nagykorúak a konkrét kérdéseikre is kaphatnak valódi válaszokat az erre kiképzett szakemberektől. Egy most induló startupvállalkozás által fejlesztett applikáció, a Mongo for Teen pedig rövid animációs videókat vetít ki a gyerekeknek, amelyekben kalandjátékok során, humoros formában dolgozzák fel azokat a problémákat, amelyek a tinik online tevékenysége során felmerülhetnek. A konferencián elhangzottak fontos konklúziója, hogy ha megfelelően használjuk, akkor az internet valóban megkönnyíti, szórakoztatóbbá és hatékonyabbá teszi életünket. Ehhez azonban meg kell védeni a fiatalokat a káros hatásoktól, és meg is kell őket tanítani arra, hogyan tudják saját magukat megvédeni az online tér egyre sűrűsödő veszélyeitől. „Ez a fiatalok és a felnőttek közös feladata” – összegezték a rendezvényen felszólaló szakértők. ●

„Nem engedünk a '48-ból”

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA

170 évvel ezelőtt, 1849 áprilisában kezdődött az 1848/49-es forradalom és szabadságharc hazánk számára egyik legsikeresebb eseménysorozata, a dicsőséges tavaszi hadjárat, amelynek során a magyar honvédseregek jelentős katonai eredményeket értek el. Az évforduló kapcsán Horváth Attila jogtörténész segítségével arra kerestük a választ, hogy vajon mit jelent nekünk, magyaroknak a 19. századi magyar történelem legmeghatározóbb nemzeti összefogása.

„A történelmi eseményekben azt az üzenetet látom, hogy a szabadságunkért, függetlenségünkért, szuverenitásunkért mindig ki kell állnunk” – fogalmazott az NKE Magyar Állam- és Jogtörténeti Intézet vezetője. A jogtörténész szerint a forradalom és szabadságharc jelentősége megkérdőjelezhetetlen, hiszen számos szempontból gyakorolt meghatározó szerepet az akkori és a későbbi korok embereire is. „Mindig képeznünk kell magunkat, hogy amikor mi kerülünk kormányzati, irányítói vagy döntési pozícióba, akkor tudjunk úgy cselekedni, mint ahogy 1848-ban Batthyány, Széchenyi, Kossuth vagy Deák. Őket rögtön bedobták a mély vízbe, mégis nagyon jól tudták kormányozni az országot” – fogalmaz Horváth Attila. A történéseket felidézve elmondta, hogy a magyar országgyűlés és a hazai politikai elit már nagyon régóta változást akart, de ezt a szándékot a Habsburgokra és az abszolutizmusra tekintettel óvatosan kezelték. „Elsősorban a közjogi vonatkozásokat kellett viszonylag visszafogottabban előterjeszteni vagy javasolni, mert ebben volt a legkisebb mozgásterük, ezért a reformkorban inkább gazdasági téren hoztak új törvényeket az országgyűléssel. Amikor értesültek az Európában elinduló, Párizstól Bécsig tartó forradalmi hullámról, az országgyűlés elérkezettnek látta az időt a

cselekvésre” – fogalmazott a jogtörténész. Az események másik síkját a márciusi ifjak tevékenysége jelentette, akik „már csak a koruknál és származásuknál fogva is radikálisabban gondolkodtak az országgyűlési képviselőknél”. A két társadalmi csoport szereplői azonban ekkor még nem tudtak egymásról. A március 15-i tüntetés reprezentálta a magyar politikai gondolkodást: akkoriban a nép úgy gondolkodott, hogy mindent törvényesen kell elérni. Ennek fényében magát az utcai felvonulást is a legtörvényesebb eszközökkel hajtották végre; semmiféle erőszak alkalmazását nem tudták elképzelni. Akkor is elbizonytalanodtak, amikor Landerer nyomdájához érve a cenzúra miatt nem akarták kinyomtatni számukra a 12 pontot. „Annyira törvénytisztelő polgárok voltak, hogy ennek hallatán teljesen tanácstalanná váltak. Landerer erre a nyomda lefoglalását javasolta, mire felbátorodva, a nép nevében így is tettek. Bár ez a forradalomban természetes, az akkori törvénytisztelő polgároknak elképzelhetetlen volt, hogy lefoglaljanak egy nyomdát, miközben a tüntetés és a jogszabályok megváltoztatásának a követelése természetes volt. Ez a márciusi ifjak üzenete” – vélekedett a professzor. 1848 márciusának végére összeállt minden idők legintellektuálisabb magyar kormánya, melynek olyan nagyságok voltak >>

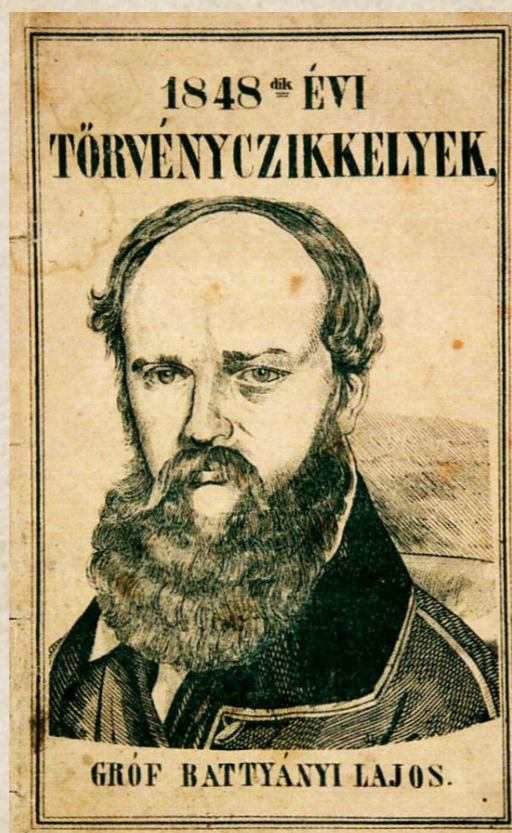
a tagjai, mint gróf Batthyány Lajos, gróf Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, báró Eötvös József, Szemere Bertalan, herceg Esterházy Pál, Klauzál Gábor és Mészáros Lázár. „Pusztán a névsorolás is lenyűgöző! Mindenki zseninek számított a saját szakterületén, együtt a legnehezebb feladatokat is megoldották: megszervezték az ország talpra állítását, az önálló kormányzását és közigazgatását, a magyar honvédséget, a független magyar pénzügypolitikát” – hangsúlyozta Horváth Attila. A jogtörténész szerint a forradalom egyik nagy vívmánya az önálló magyar honvédség megalakulása volt. „Ez egy rendes reguláris haderő volt kiválóbbnál kiválóbb fiatal táborkokkal, parancsnokokkal és tisztekkel. Katonai vonalon nagy nevek vették át a vezetést, köztük a harmincegy éves Görgey Artúr, vagy Mészáros Lázár, aki a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjaként lett honvédelmi miniszter. Amikor megjelentek a Habsburgok oldalán harcoló csapatok, rendezett és fegyelmezett katonai erővel találták szemben magukat, így sorra vereséget is szenvedtek a magyar csapatoktól, amely hazafiasságtól és a szabadságszereztől fűtött, a legmodernebb katonai tudománnyal felvértezett tisztek irányítása alatt működött” – hívta fel rá a figyelmet. Horváth Attila szerint nem szabad megfeledkezni a történeti alkotmányunk fontos sarokköveként számontartott áprilisi törvényekről sem. Úgy látja, hogy a kor zseniális meglátása volt, hogy a történeti alkotmányunkat meg kell őriznünk, és nem jogfosztással, hanem jogkiterjesztéssel oldják meg az új rendszer bevezetését Magyarországon. A Szent Korona-tant minden magyar lakosra kiterjesztették, bevonták őket a Korona joghatósága alá. „Ez zseniális megoldás volt” – hangsúlyozta. Mindennek köszönhető, hogy az áprilisi törvények mindenki számára iránymutatással szolgáltak, és ma is ott vannak a történeti alkotmányunkban, valamint a sarkalatos törvényekben. Ebben a korszakban Magyarországon a legmodernebb jogszabályokat alkalmazták, ezzel is bizonyítva, hogy a magyar politikai elit jogalkotónak is kiváló, hiszen ezek a jogszabályok három hét alatt születtek meg. Horváth Attila szerint a legmodernebb nyugat-európai jogrendszerek és a magyar jog ismerete tükröződött a jogalkotók szándékában, ezért tekinthetjük olyan meghatározónak évszázadokkal később is. „1948 egy olyan legkisebb közös többszörös, amelyben szinte mindenki egyetért ma Magyarországon, ahol máig ez a leginkább elfogadott ünnep” – fogalmaz a jogtörténész. A rendszerváltás idején, az 1989-ben összeülő Nemzeti Kerekasztalon az egyik nagy eldöntendő kérdés az volt, hogy mi legyen a korábbi szocialista jogrendszerrel. Ekkor Antall József későbbi miniszterelnök azt mondta, hogy az 1848. évi III. törvénycikk alapján újra tudják alkotni a kormányra vonatkozó jogi szabályozást. „Tehát ez a törvény az 1989-es rendszerváltozásnak – kicsit átfogalmazva ugyan, de – sarkalatos törvényévé vált, amely tovább él a mai jogrendszerünkben is” – mondta Horváth Attila. ●

Mit kíván a magyar nemzet.

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

1. Kívánjuk a sajtó szabadságát, censura eltörlését.
2. Felelős ministeriumot Buda-Pesten.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti őrsereg.
6. Közös teherviselés.
7. Urbéri viszonyok megszüntetése.
8. Esküdtszék. képviselői egyenlőség alapján.
9. Nemzeti Bank.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra. magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.
11. A politikai statusfogyók szabadon bocsáttassanak.
12. Unio.

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

Átalakulóban Afrika szarva

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN

A 2018-as etióp politikai átalakulás hatalmas változást hozott az ország életében, de jelentős hatással van nemcsak a régió, hanem az egész kontinens jövőjére. Afrikai körútja során idén februárban Kövér László házelnök is ellátogatott Etiópiába, hogy erősítse a diplomáciai kapcsolatokat a szubszaharai térség fejlődő országaival. Marsai Viktor, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar adjunktusa, a Migrációkutató Intézet vezető kutatója és a Stratégiai és Védelmi Kutatóintézet külső munkatársa A 2018-as etióp változások című kétrészes tanulmányában mutatta be a legfontosabb bel- és külpolitikai reformfolyamatokat.

Az AMISOM etiópiai védelmi erők katonái Kismayóban. Fotó: AMISOM

Etiópia Afrika egyik legmeghatározóbb országa, ami annak is köszönhető, hogy államisége a Krisztus utáni első századokig, a virágzó Aksumi Királyságig vezethető vissza. Ez a tény olyan valós és szimbolikus politikai hatalmat biztosított Etiópia számára a kontinensen, különösen a szubszaharai régióban, amellyel a többi ország nem versenyezhet. Nem elhanyagolható az sem, hogy eltekintve a rövid olasz hódítástól, az ország elkerülte a gyarmati megszállást, így a függetlenségi mozgalmak és a dekolonizáció legfontosabb támogatójává és egyben szószólójává vált. Mivel több mint tíz éve nem tartottak népszámlálást az országban, csak becslésekre támaszkodva határozhatjuk meg Etiópia lakosság-számát. Marsai Viktor elmondása szerint a „108 millió fős lélekszámmal Afrika második legnépesebb államáról van szó”. Az ország gazdasága 10,3 százalékkal bővült éves átlagban az utóbbi évtizedben, az ország GDP-je hatévente megkétszereződött, ami hatalmas teljesítménynek számít, különösen Afrikában. Az etióp fejlődés jóval kiegyensúlyozottabb, mint a regionális átlag, és ezek az eredmények jobban elérik a lakosságot is. Addisz-Abeba komoly szerepet játszik a regionális politikai stabilitásban és a béke megőrzésében is, hiszen közvetítőként lép fel olyan konfliktusokban, mint például a dél-szudáni válság vagy a szomáliai polgárháború. Ugyanakkor számos kritika érte az etióp vezetést azzal kapcsolatban, hogy beavatkozásai egyes esetekben nemhogy enyhítenék, hanem sokkal inkább mélyítik a válságokat. „*Napjainkra a mérleg inkább pozitív, mint negatív: az etióp AMISOM-részvétel (African Union Mission in Somalia) nélkül Szomália nyugati területe valószínűleg továbbra is az as-Sabáb ellenőrzése alatt állna*” – emelte ki az Afrika-szakértő. A jelenlegi etióp átalakulás tehát nemcsak a régióra, hanem az egész kontinensre hatást gyakorol, pozitív vagy negatív kimenetele százmilliók mindennapjait befolyásolhatja. Az 1991-ben hatalomra kerülő Etióp Népi Forradalmi Demokratikus Front (EPRDF) által létrehozott „fejlesztő állam”

koncepció már a 2000-es évek elejétől komoly gazdasági eredményeket tudott felmutatni. „*Ugyanakkor a gazdasági átalakulás és az életszínvonal növelése nem járt együtt a politikai nyitással, amelyre a 2005-ös választásokat kísérő erőszak mutatott rá leginkább*” – fejtette ki Marsai Viktor. A következő évtizedben a lakosság támogatása és bizalma az EPRDF-ben jelentősen csökkent. Azok a fiatalok, akik nem élték át az 1980-as évek tragédiáit, változásokat sürgettek, így 2015 óta folyamatosak voltak a különböző demonstrációk. A 2018-ban hatalomra kerülő miniszterelnök, Abij Ahmed reformjainak sebessége és minősége meghaladta a várakozásokat. Az új miniszterelnök a korábbi rendszer és a politikai elit részeseként a békés átmenet híve, és belülről igyekszik reformálni. Szinte az összes területen pozitív változásokat hoztak a reformok, ami hónapokkal korábban teljesen elképzelhetetlennek tűnt. Ilyen például az etióp-eritreai békemegállapodás vagy az ellenzéki – gyakran terroristákként azonosított – csoportokkal való kiegyezés is. Marsai Viktor szerint az új kormányfő korántsem kedvező légkörben vette át az ország irányítását. 2018-ban ismét bevezették a szükségállapotot, miközben folyamatban volt a korábban letartóztatott tüntetők elengedése is, helyükre folyamatosan újabbak kerültek. Abij Ahmednek szembe kellett néznie az egyre erősödő etnikai ellentétekkel is, az országban ugyanis közel nyolcvan etnikai csoport él. Az új miniszterelnök első lépései az ország egységesítésének a megerősítését célozták. A lakossággal szemben elődjéhez képest sokkal barátságosabb hangnemet ütött meg, bocsánatot kért a biztonsági erők túlkapasáraiért, vizsgálatot ígérve a jogsértések elkövetői ellen. Mindezt egy olyan országban, ahol korábban nem lehetett kritikát megfogalmazni. Abij abban is különbözött a korábbi vezetőktől, hogy számos, korábban tabunak számító témát tűzött napirendre beszédeiben, mint az eritreai háború, a korrupció és a Nagy Etióp Újjászűletés Gát.

Abij Ahmed beszédet tart a júnusi nagygyűlésen. Fotó: AP

»

A politikai nyitást tekintve elkezdődött egy párbeszéd az ellenzékkel, és 2018 áprilisára felállt az új kabinet is. Az új kormányfő véleménye szerint szükséges lenne a miniszterelnöki ciklusok számának korlátozása. A miniszterelnök gesztust tett az eddig terrorista szervezetként kezelt csoportok felé. Kegyelemben részesítette például a Ginbot 7 vezetőjét és tagjait. „Ez azért is bírt jelentőséggel, mert az ellenzéki csoport olyan szervezetekkel szerepelt egy listán, mint az Oromó Felszabadítási Front (OLF), az Ogadeni Nemzeti Felszabadítási Front (ONLF), illetve az al-Káida és az as-Sabáb.” Emellett szabadon engedte az ONLF vezetőjét, Kalib Dagát, akivel megkezdődtek a tárgyalások az erőszak beszüntetéséről és a békés egyeztetésekről. A miniszterelnök többpárti demokrácia kiépítését is ígérte. 2018 nyarán Abij Ahmed nemzetközi diplomáciai körútra indult, amelynek első állomása az Egyesült Államok volt, ahol hatalmas tömegek előtt beszélt az etióp reformokról. Ebben kitért az eritreai-etióp kapcsolatra, és bejelentette, hogy véget vet a két ország közötti évtizedes határkonfliktusnak. A gazdaságot élénkíteni szeretné, elindult a kulcsfontosságú iparágak privatizációja. A női egyenjogúság kérdésében is minőségi változásokat hozott Etiópiában, mivel erősítette a női politikusok szerepét. A többi között az államfői székbe is egy női vezető került, amire még soha nem volt példa az afrikai kontinensen. Az EPRDF októberi kongresszusán a miniszterelnök korábbi tabutémákat (demokratizálódás, korrupció) feszegetett. „Heti hét napot dolgozom, és egy hónap alatt 300 dollárt keresek. Nem leszek gazdag, de legalább nem vagyok korrupst. Én egy egyszerű hivatalnok vagyok, és az a célom, hogy változást érjek el” – hangzott el Abij Ahmedtől a Menelik-palotában mondott nagybeszédében. 2020-ra szabad választásokat ígért és azt, hogy legfeljebb két ciklusra vállalja a kormányfői feladatokat.

Kövér László házelnök etiópiai látogatásán. Fotó: MTI

Demonstrálók Addisz-Abebában. Fotó: AP

„A miniszterelnök a belpolitikához hasonló lendülettel vágott bele a külpolitikai átalakulásba. Mindennek a sarokköve az etióp-eritreai békemegállapodás volt, amely a teljes térség politikai dinamikáját megváltoztatta” – magyarázta az Afrikaszakértő. Az etióp-eritreai háború 1998 májusa és 2000 júniusa között zajlott, és több mint hetven ezer ember életét követelte. A határokat évtizedekre lezárták, a diplomáciai képviselők zárva maradtak, a két ország kölcsönösen elzárta egymás elől légtérét. Abij elnöksége alatt hamar megkezdődött a közeledés Aszmarához, Eritrea fővárosához. Az etióp-eritreai megbékélés az egész regionális megbékélésre pozitívan hatott. Emellett Abij tevékenysége és a két ország közeledése Szomália külpolitikai konszolidációját is segítette.

Magyarország déli nyitásának jegyében idén februárban Kövér László házelnök afrikai utazása során Etiópiába is ellátogatott, ahol magas rangú parlamenti és állami vezetőkkel folytatott hivatalos tárgyalásokat. A látogatás célja a diplomáciai kapcsolatok erősítése a szubszaharai térség fejlődő országaival. A házelnök megbeszélést folytatott Tagesse Chafóval, az etióp törvényhozás Népképviselői Házának elnökével és az audiencián fogadta őt Mátyás pátriárka (Abune Mattiász) is, az Etióp Ortodox Tewahedo Egyház vezetője.

Marsai Viktor szerint bár a reformfolyamatot eddig pozitívan értékelhetjük, számos strukturális kérdés maradt még nyitva. Idesorolható a régi gárda problémaköre, az etnikai konfliktusok, valamint a gazdaság további modernizációja.

„Az Etiópiában jelenleg zajló változásokat sokan hasonlítják az 1980-as években a Szovjetunióban zajló politikai és gazdasági átalakuláshoz, amely a szocialista tömb felbomlását és a hidegháború végét eredményezte” – fogalmaz a szakértő. Bár az országot nemigen lehet az afrikai Szovjetunióknak tekinteni, a reformok kimenetele mégis az egész kontinens számára meghatározó jelentőséggel bír majd. ●

Ludovikás életutak: Eördögh Tibor százados

Eördögh Tibor 1940-ben, Baján

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: CSALÁDI ARCHÍVUM, SZILÁGYI DÉNES

Egy megtalált napló nyomán címmel indult kiállítássorozat februárban a Nemzeti Közszerületi Egyetem Ludovika Főépületében. A program első állomásán Eördögh Tibor százados, a második világháborút végigharcoló honvédtiszt életét mutatják be a szervezők. A megnyitón elhangzott, hogy a magyar nyelvű tisztképzésről megemlékező Ludovika Történeti Kiállítótermet szeretne létrehozni az egyetem.

EÖRDÖGH TIBOR ÉLETÚTJA

Eördögh Tibor 1916. június 8-án, Budapesten született. Az elsőszülött fiút édesapja katonai pályára szánta, így ennek megfelelően iskoláztatta, és a család nagy büszkeségére 1939-ben utászhadnagyként végzett a Ludovika Akadémián. 1939 júliusában, közvetlenül a ludovikás tanulmányai után, hivatásos katonai pályája első állomásaként Bajára került, ahol megismerkedett Kókai Jusztinával, egyetlen gyermekének édesanyjával, akit a katonai előírások miatt soha nem vehetett el feleségül. Bajáról 1940 májusában Gyékényesre, innen Beszterceére, később Szatmárnémetibe és Désre helyezték. A háborús viszonyok és a közeledő front egyre nehezebbé tette a katonai állomány és a lakosság életét. 1944-ben Maroshévíznél fegyveres összecsapásban vett részt, majd az egységével megkezdték a visszavonulást. Egészen Szap községig jutottak, ahol két hónapig állomásoztak. Itt ismerkedett meg Puha Edit tanítónővel, akit 1945. május 7-én, az amerikai hadifogságba esése előtt három nappal feleségül vett. Május 10-én a csapat amerikai hadifogságba került, majd nem sokkal később az amerikaiak átadták a magyar hadifoglyokat az oroszoknak, akik az ausztriai Göpfritzból a Szovjetunióba szállították a katonákat. A hadifoglyokat szállító vonat, Moszkva érintésével, augusztus 19-én érkezett meg a Don melletti 454-es számú munkatáborba. Eördögh Tibor százados 1946. november 16-án Oroszországban, a Rjazany-Perigon fogolytáborban hunyt el, és a Szveznikaja nevű település temetőjében helyezték végső nyugalomra. Neve a Ludovika Campus főépületében található Hősök folyosóján kőbe vésv szerepel, azok neve között, akik „A hazáért hősi halált haltak”.

Eördögh Tibor egy 1939-es felvételen

A tárlatot megnyitó beszédében Padányi József vezérőrnagy külön kiemelte, hogy az egykori ludovikás tiszt családja kereste meg az intézményt a kiállítás gondolatával. „Ők inspiráltak minket arra, hogy az előkerült tárgyi emlékeket és dokumentumokat bemutassuk a Ludovikán” – hívta fel a figyelmet a tudományos rektorhelyettes, aki a jelenlévőket is a gyűjtemény gyarapítására biztatta.

Nagy Gábor, az Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár mb. főigazgatója beszédében Rainer M. János történész 2018-ban megjelent *Századosok* című könyvéből idézett: „1939. január 15-én, a budapesti Ludovika Akadémián honvéd hadnaggyá avattak százhatvan férfit. Mindannyian az első világháború éveiben születtek. A második végére – már aki megérte, mert közülük minden negyedik meghalt – századosok lettek. Egy vert sereg katonáiként érte őket 1945.” Eördögh Tibor egyike volt a felavatott százhatvan hadnagynak. A főigazgató szerint az NKE számára is fontos, hogy az egykori ludovikásokról ebben a formában is megemlékezzen az intézmény. „A kiállítóteremtől pár lépésre, a Hősök folyosóján kőbe vésv szerepel mindazok neve, akik a hazáért hősi halált haltak. Itt megtaláljuk Eördögh Tibor nevét is, akinek a főbb életeseményeit mutatja be a kiállítás” – hangsúlyozta Nagy Gábor. Az Eördögh család leszármazottja, Pál Gábor 2018 nyarán kereste meg az NKE-t azzal az elhatározással, hogy Eördögh

Tibor százados, néhai ludovikás tiszt megtalált naplóját az Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltárnak adományozza. „E nagylelkű felajánlást elfogadva, és Eördögh Tibor százados élettörténetét megismerve arra az elhatározásra jutottunk, hogy egy kamarakiállítással tisztelgünk az egykori Magyar Királyi Ludovika Akadémia hallgatója, a hivatásos tiszt és a hazáért halt hős emléke előtt” – mondta Kalocsa Mária. Az NKE Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár kulturális szervezője elmondta, hogy a tárlaton alapvetően nem az eredeti dokumentumokat állították ki, kivéve Eördögh Tibor naplóját és kardját. A család a könyvtárnak adományozta Eördögh Tibornak a Magyar Királyi Ludovika Akadémián szerzett és kiállított eredeti okleveleit is, amelyeket a kiállításon rekonstruált formában láthatnak. A gyönyörű grafikai elemekkel gazdagon díszített oklevelek tanúsága szerint 1936. július 10-én kormányossá nevezték ki, és részére kormányosjelvényt adományoztak, amelyet oklevéllel igazoltak. A másik díszoklevél szerint 1936. szeptember 2-án Eördögh Tibor pisztolylövversenyen első helyezést ért el, egy másik díszoklevél pedig arról tanúskodik, hogy a karpaszományosok közti puskalövversenyben harmadik lett. Az oklevelek grafikai kidolgozása egyedi: tervezője a kor kitűnő művésze, Bíró Lajos volt, aki a marosvásárhelyi Magyar Királyi Csaba Királyfi

EGY MEGTALÁLT NAPLÓ TÖRTÉNETE

Eördögh Tibor százados 1944. szeptember 2-től vezetett naplót. Ettől a naptól kezdve követhetjük nyomon katonai és magánéletének eseményeit, személyes tragédiáját, amely egybeesik a világtörténelem egyik legborzalmasabb időszakával. A naplóban napi rendszerességgel számolt be a helyszínekről, az időjárásról, a szenvedésről, a szörnyű időszakban is megtalált apró örömökről, valamint a csapat-visszavonulás és a hadifogság eseményeiről. Amíg a családdal levelezés útján tudta tartani a kapcsolatot, annak részleteiről is írt a naplóban. Utolsó bejegyzésében, amelyet 1946. október 28-án, már nagybetegen írt, elkeseredésének adott hangot. Eördögh Tibor hagyatékát 1947 nyarán, a fogolytáborból szabadult gödöllői fogolytárs, Kirchhofer József hozta haza a családnak. Ez nem volt több, mint ami egy nagy méretű borítékban elfért: a két noteszbe írt napló, néhány személyes tárgy, zsebóra, katonai kitüntetések. Csodának számított, hogy ezt sikerült hazajuttatni, mert a hazatérő foglyokat többször átvizsgálták, és mindenüket elvették. A hatóságok külön keresték a fogságról szóló dokumentumokat. A napló létezéséről tudott a család, de holléte sokáig ismeretlen volt, és csak 2017-ben került elő, Eördögh László hagyatékából. A család történetét, a hagyatékot és a naplót Pál Gábor, Eördögh Tibor unokaöccse dolgozta fel. A naplókat az örökösök, Pál Gábor és Eördögh László unokája, Barkász Péter, az NKE Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltárának adományozta 2018-ban.

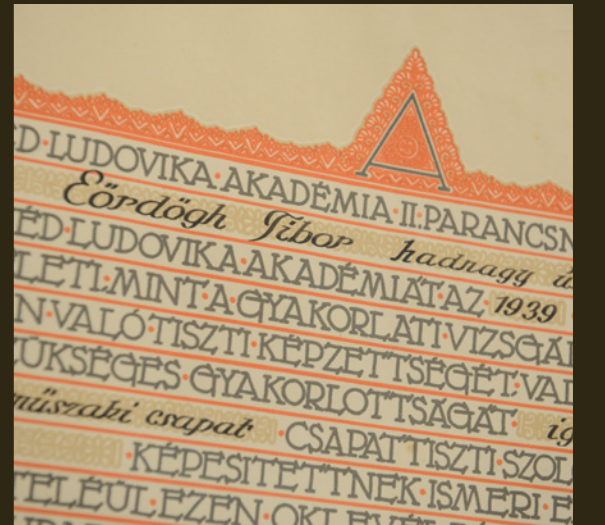

Eördögh Tibor háborús naplója

Gyorsfegyvernemi Honvéd Hadapródiskola, majd az Egri Pedagógiai Főiskola magyar–történelem–rajz szakos hallgatója volt, és maga is harcolt a második világháborúban, amelynek végén hadifogságba került. A kiállításon látható még Eördögh Tibornak a hadifogolytáborba tartó vagonból

kidobott levele, amelyet szintén digitalizáltak a könyvtár munkatársai, hogy ezután a rekonstruált változatot némileg felnagyított formában kiállíthassák. A kiállítás március 29-ig tekinthető meg a Ludovika Főépület Egyetemtörténeti Kiállítóterében. ●

Eördögh Tibor Ludovika Akadémián szerzett oklevele

A KIÁLLÍTÁS ÉS A RÓLA KÉSZÜLT FILM TÖRTÉNETE

„Mivel a kiállítás megrendezéséhez csak korlátozott mértékben rendelkezünk az Egyetemtörténeti Kiállítóterei felett, ezért felmerült a dokumentumjellegű, történetmesélős film ötlete. A forgatókönyvet magam dolgoztam ki, a képi megjelenéshez pedig kitűnő alkotótársra leltem Halápi Katinka operatőr személyében, akivel közösen készítettük elő és valóstítottuk meg a kiállítás magját képező kisfilmet” – mondta el Kalocsa Mária, a könyvtár munkatársa. Az *Egy napló története* című tízperces filmben megszólaltatják a család leszármazottját, Pál Gábort. A megmaradt levelek, fotók és hivatalos dokumentumok bemutatásával, a családi fotókból, a gondosan megőrzött levelekből és hivatalos iratokból megismerhetjük az embert, akit 1939-ben avattak hadnaggyá, aki szolgált és helytállt a háború sodrásában, akinek a fiatalsága egybeesett a világ égésével, és aki végül a Szovjetunióba hurcolása után hadifogolytáborban halt meg.

Húsvétra hangolódva

A húsvét a keresztények egyik legfontosabb ünnepe, hiszen a Biblia szerint Jézus húsvétvasárnap támadt fel kereszthalálát követően, amellyel megváltotta a bűntől az emberiséget. Amellett, hogy vallási ünnep, a húsvét meghatározó szerepet tölt be a tavaszvárás időszakában is. Ez a jeles ünnep idén április 21-ére esik, így négynapos hosszú hétvégét szentelhetünk a kikapcsolódásnak, pihenésnek, szórakozásnak és kirándulásnak.

Vasvári Húsvéti Báránfesztivál

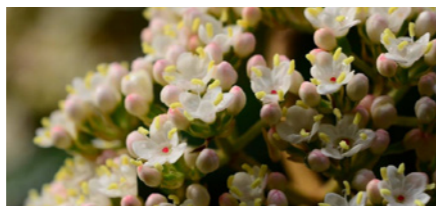
Vasvár, 2019. április 6.
Az V. Vasvári Húsvéti Báránfesztiválon a vásári forgatagé, a hagyományé, a kultúráé és a gasztronó-

miáé lesz a főszerep, helyszínéül pedig a Nagy Gáspár Kulturális Központ szabadterei környezete szolgál. A rendezvényen bemutatják a hegyháti Tavasz Tortájának receptjét és gomolya, juhsajtok, birkapörkölt, valamint bárányból készült ételek készítésére is sor kerül látványfőzés keretében. A gyermekeket játszóházakkal, kézművesműhelyekkel szórakoztatják majd, a felnőttek számára pedig színházi előadásokat és kikeleti virágkötészeti bemutatót szerveznek. A rendezvényen az Alma együttes is fellép.

Családi program a Budakeszi Arborétumban

Budakeszi, 2019. április 18–23.

A Budakeszi Arborétum a Föld napja alkalmából is számos gyermekprogrammal és vetélkedővel várja húsvétkor az

érelklődőket. Ebben az évben először minden résztvevő felakaszthatja majd húsvéti díszét az arborétumi tojásfára. Harmincektárnyi vadregényes területet fedezhetnek fel a gyermekek, akik húsvéthétfőn a nyúlészkek keresésére is indulhatnak. Az egyik legnépszerűbb családi programnak is tekinthető tojásdíszítés pedig már nagypénteken kezdődik. Emellett a gyermekek szorosabb barátságot köthetnek az állatsimogatóban a báránnyal és a nyulakkal.

Húsvét a Pusztai Állatparkban

Hortobágy, 2019. április 19.

A néphagyomány szerint a puszták különleges szerepet szán a húsvétnak, amely

összeolvadt a tavasz beköszöntének ünneplésével is. A gémeskutak friss vize, a vidáman ugráló báránnyok és kecskék, a nyíró vadlovak és a hazaérkező madárcsapatok varázslatossá teszik a Hortobágy vidékét, amely tavasszal új erőre ébred, ez pedig ünneplésre ad okot. Az ott élő emberek mindig is pásztorkodásból, halászatból, pákászatból és kézműveskedésből tartották el magukat, a húsvétot ünneplő rendezvény során pedig kicsiknek-nagyoknak szórakoztató programokkal készül a Pusztai Állatpark.

Húsvéti Nyuladalom

Siófok, 2019. április 19–22.

A húsvétoló családok idén is ingyenes, változatos, szórakoztató és négy napon át tartó programokra készülhetnek Siófokon. Futóverseny, különleges ételek és könnyűzenei koncertek várják a felnőtteket, nyúlderbi, állatsimogató és kézművesprogramok pedig a kicsiket. A Balaton egyik legkedveltebb üdülővárosa a húsvéti hosszú hétvégén is felejthetetlen programokat biztosít a család minden tagjának.

A XX. SZÁZADI MAGYAR TÖRTÉNELEM ÚTVESZTŐI
EDDIG ISMERETLEN LEVÉLTÁRI FORRÁSOK ALAPJÁN

Kun Miklós

Széchenyi-díjas történész előadás-sorozata

LUDOVIKA
SZABADEGYETEM

ÁPRILIS

A Marshall-terv létrejöttének titkai.
Miként tervezte Sztálin megvalósítani saját
„ellen Marshall-tervét”?

Politikai perek a hidegháború éveiben
Kelet-Európában a szovjet tanácsadók
közreműködésével

Ketyegő bombák a Szovjetunió keleti
határainál. A kommunista Kína és Észak-Korea
a Kreml szövetségesei, egyben potenciális
ellenségei

Nemzetközi békemozgalom úgy is,
mint a szovjet háborús tervek
szépségflastroma

Regisztrálni a következő elérhetőségen lehet:

<http://regisztracio.uni-nke.hu/szabadegyetem>

LUDOVIKA CAMPUS

FILMFESTIVÁL

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

2019. MÁRCIUS 25–28.

**A 64-ES
BETEGNAPLÓ**
MÁRCIUS 25. 17:00

KEREKASZTAL- BESZÉLGETÉS:

NYOMOZÓK A VALÓSÁGBAN
ÉS A FILMVÁSZNON

MODERÁTOR: KRASZKÓ ZITA

RÉSZTVEVŐK:

KOVÁCS LAJOS NYUGALMAZOTT
RENDŐR EZREDES, AZ NKE
MEGBÍZOTT OKTATÓJA;
KIRÁLY LEVENTE RENDEZŐ,
PIEDONE NYOMÁBAN;
CSÁKVÁRI GÉZA FILMKRITIKUS;
DOBOSI BEA SZERKESZTŐ-FORDÍTÓ,
ANIMUS KÖNYVKIADÓ

**KAFARNAUM
A REMÉNY
ÚTJA**
MÁRCIUS 26. 17:00

KEREKASZTAL- BESZÉLGETÉS:

EMBERNEK MARADNI –
A SZABADSÁG HATÁRAI

MODERÁTOR: CSÖRE GÁBOR

RÉSZTVEVŐK:

PRÖHLE GERGELY, AZ NKE
STRATÉGIAI TANULMÁNYOK
INTÉZET VEZETŐJE;
BASKI SÁNDOR ÚJSÁGÍRÓ, FILMVILÁG;
CSÁKVÁRI GÉZA FILMKRITIKUS

GUERILLA
MÁRCIUS 27. 17:00

KEREKASZTAL- BESZÉLGETÉS:

HŐSÖK, AKIKET SZERETNI
LEHET – A HÁBORÚS FILMEK
MŰFAJI SAJÁTOSSÁGAI

MODERÁTOR: KRASZKÓ ZITA

RÉSZTVEVŐK:

SZTANKAI KRISZTIÁN SZÁZADOS,
AZ NKE HADTUDOMÁNYI ÉS
HONVÉDTSZTKÉPZŐ KAR EGYETEMI
TANÁRSÉGÉDJE;
KÁRPÁTI GYÖRGY RENDEZŐ;
MOLNÁR KATA ORSOLYA
FŐSZERKESZTŐ, FILMTEKERCS

APRÓ MESÉK
MÁRCIUS 28. 16:00

KEREKASZTAL- BESZÉLGETÉS:

SZEMBENÉZÉS A MÚLTAL –
KRIMI ÉS TÖRTÉNELEM

MODERÁTOR: CSÖRE GÁBOR

RÉSZTVEVŐK:

RADA PÉTER, AZ NKE NEMZETKÖZI
ÉS EURÓPAI TANULMÁNYOK KAR
NEMZETKÖZI ÉS TUDOMÁNYOS
DÉKÁNHELYETTESE;
KÖBLI NORBERT FORGATÓKÖNYVÍRÓ;
GÁL KRISTÓF RENDŐR ALEZREDES,
A RENDŐRSÉG SZÓVIVŐJE

**PIEDONE
NYOMÁBAN**
MÁRCIUS 25. 20:15

HIDEGHÁBORÚ
MÁRCIUS 26. 20:15

KURSZK
MÁRCIUS 27. 19:30

CSUKLYÁSOK
MÁRCIUS 28. 19:15

LUDOVIKA
VÍVÓTEREM

1083 BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 82.

A BELÉPÉS INGYENES, DE REGISZTRÁCIÓHOZ KÖTÖTT!
REGISZTRÁCIÓÉRT KERESD AZ NKE FACEBOOK-OLDALÁN
A HIVATALOS ESEMÉNYEKET, VAGY OLVASD BE A QR-KÓDOT!

